

گرم اول و بیست و پنج سانتیم برای هر بیست گرم اضافی
کارت پستال - سی سانتیم.
مطبوعات - ده سانتیم برای هر پنجاه گرم. نرخ سفارشی پنجاه سانتیم.
نرخ سفارشی - پنجاه سانتیم
وزن پاکات نباید از دو کیلو گرم تجاوز نماید اکثر وزن مستورجات تجارتی بدون قیمت ممکن است به پانصد گرم برسد.

رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله (اجازه نطق)

حاج سید اسدالله - بنده از مخبر کبیسون تقاضا می کنم که این گرم و سانتیم را با وزن ایرانی معادل کنند و در بین الهالین به نویسند تا معلوم شود بمثال و نخود چقدر می شود که همه ملتفت شوند و رای بدهند.

رئیس - این قرارداد بین المللی است که در مادرید منعقد نمودند فقط برای دولت ایران منعقد نشده آقای آقا سید یعقوب.

آقا سید یعقوب - آقای حاج شیخ اسدالله يك مسئله را بیان فرمودند لکن جواب آقای رئیس بنده را قانع نکرد مقصود ایشان این بود که ممکن است این کلمات را ترجمه بفارسی کنند و در بین الهالین بنویسند.

مستشار السلطنة مخبر - این قرار داد بین المللی است و اینها اوزان پاکاتی است که بمالك يكديگر میفرستند و مجبور هستند مثال و نخود ما را قبول کنند نمایندگان ما این قضیه را قطع کرده اند و حالا برای اطلاع آقایان که بدانند گرم و کیلو گرم چقدر است عرض می کنم ممکن است بتعریفه کسری و پستی رجوع فرمایند و اگر هم تقاضا می شود ممکن است جدا گانه بنویسند و طبع شود.

رئیس - آقای حاج میرزا عبد الوهاب (اجازه نطق)

حاج میرزا عبد الوهاب - عرض بنده هم همین بود که آقای حاج شیخ اسدالله فرمودند

رئیس - مقصود آقایان این است که در این قرار داد مثال و نخود نوشته شود.

حاج شیخ اسدالله - اجازه می فرمائید.

رئیس - بفرمائید.
حاج شیخ اسدالله - عرض بنده این نبود که این اصطلاحی را که در کنگره مادرید معین کرده اند از حیث وزن تغییر بدهند و برخلاف اصطلاح اروپا يك اصلی را فائل بشویم.

عرض بنده این بود که برای فهم و کلاه که می خواهند رای بدهند و برای این که همه ایرانی ها بفهمد در بین الهالین وزن قیمت آن را بنویسند که بدانیم چقدر می شود.

رئیس - این مسئله را ممکن است آقای مخبر شفاهاً توضیح بدهند آقای محمد هاشم میرزا.

(اجازه)

محمد هاشم میرزا - آقای حاج شیخ اسدالله يك مطلبی را فرمودند و برای پیش بردن عقیده خودشان تکرار می فرمایند مثل این که ایرانی ها و کلاه ابداً نمی دانند گرم و کیلو گرم چقدر است این يك چیزی است که هشتاد سال است در دواخانها و ادارات پست و غیره معمول و معروف است گویا مقصود ایشان این بود که بعضی حفظ حیثیات زبان فارسی مقدار آن بوزن ایرانی در مقابل نوشته شود البته جهتش همین است والا اینها چیزی نیست که کسی نفهمد.

رئیس - آنچه که راجع به سانتیم است در ماده دوازدهم که بعد می آید قیمتش بیول ایران معین شده است و آن چه راجع به گرم است پنجاه سانتی گرم تقریباً مطابق می شود به دو نخود و نیم و يك گرم باه نخود آقای سردار فخم

سردار فخم - بنده می خواستم عرض کنم که مسئله سانتیم در ماده بعد معین شده و راجع به گرم هم ۲۵ گرم هم تقریباً ۴ مثال و هشت نخود می باشد و يك امانتی را که فرضاً می گویند ۳ کیلو گرم وزن دارد ۳ کیلو گرم سی و ۹ سیر یا تقریباً یکمن تبریز است

رئیس - آقای سید اسدالله (اجازه)

سید اسدالله - حضرت والا يك فرمایش غریبی فرمودند فرضاً بنده می خواهم يك بسته بغارچه بفرستم البته خیلی میل دارم به بینم وزن آن با گرم چقدر است مقصود این است که همه نمی دانند فلان قدر کیلو گرم بوزن ایرانی چقدر می شود و چند کیلو گرم یکمن است و در ۹ سیر هم شاید نفر بیشتر ندانند.

رئیس - ماده ششم و هفتم را برای بعد از تنفس می گذاریم و در ضمن آقای مخبر این حساب ها را بکنند و بمرض آقایان می رسانند ماده دوازدهم قرائت می شود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)
نرخها در هر مملکت از مقایسه پول رایج آنجا با قیمت فرانک طلا که حالیه مظنه آن از روی دلار طلا محسوب می شود تعیین می گردد بنا براین به ایران اجازه می دهد اکثر حد نرخهای خود را

بطریق ذیل استعمال نماید یعنی چون نرخ دلار طلا امروز چهارده قران است لذا پنجاه سانتیم معادل می شود با بیست و هفت شاهی (۲۵ سانتیم با ۱۴ شاهی و ۳۰ سانتیم با ۱۶ شاهی و ۱۰ سانتیم یا ۵ شاهی.)

رئیس - مخالفی نیست؟ (گفتند خیر)

رئیس - ماده سیزدهم (شرح آتی قرائت شد)
(ماده ۱۳ کوپن رینس)

مبادله کوپن رینس اجباری است.

رئیس - آقای سید اسدالله (اجازه)

سید اسدالله - مثل همین دو کلمه که بنده معنیش را نمی فهمم خوب بود آقای مخبر ترجمه اش را در بین الهالین می نوشتند تا ملتفت شویم.

مخبر - کوپن رینس اصطلاحی است که یقین دارم آقایان می دانند و بنده برای اطلاع آقای سید اسدالله عرض می کنم برای بعضی کاغذها که لازم است جوابش به دهنده پاکت برسد این ترتیب که در مجمع اتحادیه پستی قرارداد شده اند یعنی یکقسم پاکتی هست که نمبر دارد يك کاغذی که شما بمالك خارجه می نویسید و می خواهید جواب آن بشمار برسد بآن پاکت را از پستخانه بخیرید و جوف پاکت خود بگذارید و برای طرف خودتان بفرستید که اگر طرف شما از دادن پول تمیر مضایقه کرد جواب شمار با آن پاکت بفرستد ادارات پست هم مجبورند آن را به مقصد برسانند.

رئیس - ماده هیجدهم (بمضمون ذیل قرائت شد)
(ماده ۱۸ ممنوعات)

کنگره مادرید ممنوعات ذیل را بصورت مقابل اضافه نموده است
اولاً مستورجاتی که فرستنده برای يك گیرنده بفرستد و از مقدار آن معلوم گردد که مقصود اجتناب از تأدیه حقوق کمر کی مملکت مقصد بوده

ثانیاً - تریاک و مرفین و کوکائین و سایر مواد مخدره علاوه در کنگره مادرید تصمیم گرفته شده است که ادارات متعاهدین برای مخالفت یا در صورت لزوم سیاست ادخال و مرفین و کوکائین و مواد مخدره در مرسولات کپسه های پستی اقدامات لازمه را مری داشته یا اینکه بقانون گذاران مملکت خودشان پیشنهادات بدهند تصمیم فوق را کنگره بین المللی باید جلوگیری از استعمال این مواد مضر اتخاذ کرده است مع هذا در صورتیکه از نقطه نظر احتیاجات طبی و دوا فروشی حمل آن ها لزوم پیدا نماید ممکن است بوسیله امانات پستی و

جمعیه های بیمه شده مبادله شوند
مبادله مواد طلا و نقره هم ممکن است توسط وسائل مذکور بعمل آید
(بقرارداد اصلی راجع به مبادله پاکات و جمعیه های بیمه شده اجماع شود)
رئیس - در این ماده ملاحظه نیست؟ (ملاحظه نبود)

رئیس - ماده بیست و پنجم (بشرح ذیل قرائت شد)
ماده ۲۵ - رفع ترافع بوسیله اشخاص ثالث

قرارداد مادرید توسل باشخاص ثالث را اجباری نموده و در صورتیکه یکی از ادارات اتحادیه پستی در مدت يك سال پیشنهاد راجع بتعیین ثالث عقبه ندهد دفتر بین المللی می تواند از اداره خاطی تعیین آن را تقاضا نماید یا اینکه خودش يك نفر را انتخاب کند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - اگرچه این سؤال برای فهمیدن است اینکه این ماده مشخص ثالث اشاره می کند می خواستم از آقای مخبر سؤال کنم که این ثالث از اعضای اتحادیه پستی است یا خارج از اتحادیه پستی است

مخبر - این طبعی است که از اعضاء متعده کنگره و اشخاصیکه در این قرارداد شریک هستند خواهد بود

رئیس - ماده سی ام قرائت می شود (بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده (۳۰) مدت قرارداد و اجرای آن قرارداد مادرید از تاریخ اول ماه ژانویه ۱۹۲۲ برای مدت غیر معینی با اجرا گذارده می شود مع هذا هر يك از ممالك متعده مجازند تعرفه نرخها را قبل از تاریخ مذکور مجرا دادند مشروط بر اینکه دفتر بین المللی را اقل يك ماه و در صورت لزوم تلگرافاً مسبوق سازند

رئیس این جا هم ایران نیست! (اظهاری نشد)

رئیس - ماده سی و ششم
ماده ۳۶ - تفریح محاسبه مخارجات ترانزیت

مخارجات ترانزیت (حق العبور) از طرف مملکت مدیون بملکت رامن توسط مسكوك طلا یا برواتی که بیول مملکت دامن بنرخ فرانك طلا باشد تأدیه می گردد
رئیس - در این ماده هم ملاحظه نیست؟

(گفتند خیر)
رئیس - ماده چهل و سوم (بشرح ذیل قرائت شد)
ماده ۴۳ - دائره اتحادیه پستی جزو دوائر اتحادیه پستی بین المللی شناخته شده اند
اولاً تمام دوائر پستی که توسط ممالك

خارج از اتحاد تاسیس شده اند شرط فوق و تاسیس ماده ۴۴ مقابل ایران را مجاز می نماید که حذف دفاتر هند نکلیس واقع در خلیج فارس را برای اینکه در اتحاد بین المللی شرکت ندارند و برای اینکه ناقص امتیاز انحصاری پست ایرانند مطالبه کند رئیس - معاهده راجع ببادله امانات ماده اول قرائت می شود.

(آقای منتصر الملک به مضمون ذیل قرائت نمودند)

ماده ۱- اکثر وزن هر کلی ده کیلو گرم است کلهی هاز حبش وزن دارای سه مرتبه اند :

مرتبه اول تا یک کیلو گرم

دوم از یک تا ۵ کیلو گرم

مرتبه سوم از ۵ تا ۱۰ کیلو گرم

رئیس - ماده سوم

(شرح ذیل قرائت شد)

اداره مملکت میده بهر یک از ممالک واسطه حق العبور ارضی ذیل رامدیون است :

۳۰ سانتیم برای هر کلی تا یک کیلو گرم

۵۰ » » تا ۵ کیلو گرم

۹۰ » » تا ۱۰ کیلو گرم

۱۰ کیلو گرم حقوق فوق باید بفرانک طلا ادا شود و باین ملاحظه بایران اجازه می دهد تعرفه امانات خارجه را کمی تنزل دهد.

رئیس - ماده پنجم

(این طور قرائت شد)

هر یک از ممالک مقصد مختارند برای هر کلی بیه شده ۵۰ سانتیم باسم نرخ ارسال بنفع خودشان دریافت دارند.

رئیس - ماده هفتم

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۷ - نرخ حملی

قرارداد ماده نرخ مذکور راتا میزان ۵۰ سانتیم اجازه می دهد.

رئیس - ماده یازدهم

(بتفصیل ذیل خوانده شد)

(ماده ۱۰ ممنوعات)

همانطوریکه در قرارداد اصلی مذکور است حمل امانات تریاک و مرفین و سایر مواد مغدیره ممنوع است مگر اینکه برای احتیاجات طبیی باشد.

رئیس - ماده بیست و پنجم

(ماده بیست و پنجم نیز به مضمون ذیل قرائت شد)

(ماده ۲۵ - مدت قرارداد و اجرای آن)

این قرارداد دارای اعتباری است که

برای قرارداد اصلی تعیین گردیده و از اول ماه ژانویه ۱۹۲۲ بموقع عمل گذارده می شود

معاهده مملکتی مجاز است تعرفه جدید

نرخها را از اول آوریل ۱۹۲۱ یا اول ژوئیه ۱۹۲۱ یا اینکه اول اکتبر ۱۹۲۱

باجرا گذارند بشرطیکه دفتر اتحاد بین المللی را دو ماه قبل از اجرا مطلع سازند.

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

(اجازه)

ارباب کیخسرو - در این جا مدت قرارداد را موکول بقرارداد اصلی میکنند

آیا ممکن است آقای مخبر بفرمانده مدت قرارداد اصلی چقدر است؟

مخبر - چون این جا قرارداد اولیه را نداریم باید به سابقه و بدو سیه این امر رجوع کنیم.

رئیس - معاهده اصلی از ماده چهارم

تاماده سی ام بود.

آقای دولت آبادی

(اجازه)

حاج میرزا علی محمد دولت آبادی - در قرارداد اصلی می نویسد مدت

غیر معین است اویش را از اول ژانویه می نویسد ولی انتهایش را غیر معین می نویسد.

رئیس - ماده اول نظام نامه اجرا قرائت می شود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۱ - نظام نامه اجرا

جمله جدید - هر مملکتی مجبور است اماناتی را که از مملکت دیگر برای عبور از خاک او به او تسلیم می شود توسط طرق و وسائلی که برای امانات خودش بکار می برد روانه نماید.

رئیس - قطع نامه اخیر

(شرح ذیل قرائت شد)

دولت ایران مختار است حمل امانات پستی را بطور ترانزیت از خاک ایران عهده دار نگردد این اختیار بطور موقت اعطاء شده است.

رئیس - قطع نامه کماکان باقی می ماند.

قرارداد راجع بیا کارت و جعبه های باقیمت اظهار شده.

ماده اول

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ممکن است از مملکتی بمملکت دیگر پاکاتی که حاوی اوراق قیمتی و جعبه هائی که محتوی جواهرات و اشیاء گرانبها باشد برطبق قیمت اظهار شده بیمه و ارسال گردند.

اکثر وزن هر جعبه یک کیلو گرم است.

رئیس - ماده پنجم

(شرح ذیل قرائت شد)

(ماده پنجم نرخها)

اولا پاکات - حقوق و شرایطی که بیک پاکت سفارشی تعلق می گیرد جعبه ها

۲۰ سانتیم برای ۵۰ گرم یا رعایت آنکه اقل میزان کرایه یکقران است بملاوه نرخ سفارشی.

ثانیاً نرخ بیمه - برای هر ۲۰۰ فرانک

بدنات ۵ سانتیم تعلق می گیرد که وسائل مختلفه شرکت در آن نموده اند ممکن است نرخ مذکور بشکل دیگر تقاضا کرد

ولی مشروط بر اینکه از ۵۰ سانتیم برای هر ۲۰۰ فرانک تجاوز نکنند اخذ ۵۰ سانتیم

باسم نرخ حملی از هر جعبه باقیمت اظهار شده مجاز است.

رئیس - ماده نهم

(بتفصیل ذیل خوانده شد)

(ماده نهم - ممنوعات)

حمل تریاک و مرفین و کراتین و غیره که برای احتیاجات طبیی توسط جعبه های بیمه شده بعمل می آید ممنوع نیست.

رئیس - ماده چهاردهم - حذف موقتی سرویس

(شرح آتی قرائت شد)

هر اداره در مواقع فوق ماده که لزوم آنرا تثبیت نمایند می توانند موقتاً سرویس بیمه را معوق دارد.

رئیس - ماده هیجدهم - مدت قرار داد

(بمضمون ذیل خوانده شد)

مدت اعتبار قرارداد فوق مثل مدت معاهده های اصلی است.

رئیس - مذاکرات در کلیات قرارداد

پستی بین المللی مادرید است اگر مخالفی هست اظهار فرماید و الا رأی می گیریم آقای ارباب کیخسرو.

(اجازه)

ارباب کیخسرو - راجع به سئوالیکه در خصوص مدت کردم بطور کلی می دانستم که مخالفت معنی نخواهد داشت ولی برای تحصیل اطلاع سؤال کردم.

سؤال دیگری که دارم این است چون نرخ قیمت پستی در این جا از روی قیمت دلار چهارده قران معین شده است خواستم بدانم قبول این نرخ نسبت بایران تا کی خواهد بود؟ زیرا

ممکن است دلار تنزل کند و بینقران برسد مثل اینکه رسیده است آن وقت مبلغ گزافی ضرر ایران خواهد بود خوب است آقای مخبر توضیح بدهند که اگر دلار

تنزل کرد آیا باید بهمان میزان باشد یا خیر؟

مخبر - البته همین طور که متوجه شدید این مسئله بین چند دولت تصویب شده و قیمت دلار را قبول کرده اند البته آنها هم همین نظریات را دارند و آنها هم پولشان غیر

دلار است البته همین ملاحظات را کرده اند بنابراین در خصوص دلار محاله نمی توانم جوابگافی عرض کنم.

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - عایدات نباید نمیکند که همیشه نرخ دلار چهارده قران

است که این یک زنجیری بگردن ما باشد.

خیر این هم مثل صرافی است و در بازار دنیا هر روز نرخ دلار تغییر میکند و این یک صیفه الزامی نیست که همیشه دلار چهارده

قران است خیر البته تغییر میکند و نرخ پستی هم مطابق او تغییر میکند.

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد

(اجازه)

حاج میرزا علی محمد - مقصود بنده هم همین بود.

رئیس - آقای سید الملک

(اجازه)

سید الملک - یک فرمایشی آقای

باب فرمودند که خیلی غریب بود ۱۱۱

فرمودند مانعی توانیم با این قرارداد مخالفت کنم بنده عرض میکنم خیلی قرار دادهادر

دنیا بسته می شود که بعضی از دول آنرا قبول نمیکند مثلاً در همین کنفرانس ژن

دیدیم که فرانسه ها حاضر نشدند قرارداد را قبول کنند چیزی که هست اینست که مانعی

توانیم این قرارداد را برگردانیم و تغییر بدهیم ولی ممکن است وقتی مجلس ببیند یک

ماده اش مخالف با عقاید او است قبول نکند و آن وقت دولت هم مجبور است قبول نکند و رد کند.

مستشار السلطانه مخبر - دولت ایران بنمایندگان خودش خصوصاً آقای میرزا

حسین خان علانی اعتماد کامل داشته و ایشان در این قضیه خیلی مساعی بخرج داده اند

و گمان نمیکنم در این موضوع که جنابعالی وارد شدید بیشتر از این مذاکره لازم باشد.

رئیس - آقای ارباب کیخسرو

(اجازه)

ارباب کیخسرو - آقای سید الملک

فرمودند بنده عرض غریبی کردم در صورتیکه

فرمایش ایشان غریب تر بود خیلی فرق است بین یک قراردادی که بسته شده و نماینده

رسمی دولت ایران رفته او را امضاء قبول کرده با یک قراردادی که تازه بخواهند ببندند

حالا که این قرارداد بین المللی بسته شده است هر مملکتی بخواهد رد کند آن وقتی

رد خواهد شد که آن مملکت خودش را از آن مجمع خارج کند و الا نماینده که

طرف اعتماد بوده و قرارداد را قبول کرده مواد آنرا چطور می شود تغییر داد؟

رئیس - آقای آقا سید یعقوب

(اجازه)

آقا سید یعقوب - این جوابیکه آقای

مخبر در جواب آقای سدید الملك بیان فرمودند فهمیدم ولی بنده هم به آقای سدید الملك عرض میکنم که این قرار داد برای ایران خیلی نافع است و همانطور که آقای ارباب فرمودند این يك قرارداد است که در يك مجمع بین المللی بسته شده و نماینده دولت ایران هم قبول کرده و راجع طور می شود تغییر داد و به علاوه این قرار داد نافع بحال مملکت است و حالا به مجلس آورده اند که مراحل قانونی خودش را طی کند و هیچیک از موادش هم مضر بحال مملکت ایران نیست.

رئیس - در کلیات مذاکرات کافی نیست ؟ (بعضی گفتند کافی است)

رئیس - رأی در ماده واحده چون بماده ۷۰۶ هنوز رأی داده نشده است می ماند برای بعد از تنفس

ارباب کیخسرو - اجازه می - فرمائید ؟

رئیس - بفرمائید . ارباب کیخسرو - بنده تصور میکنم ماده ۷۰۶ چندان اهمیت ندارد . آقایان می خواهند يك اطلاعات شخصی پیدا کنند مربوط باین نیست که رأی مجلس به تأخیر بیفتد و به علاوه هر اطلاعی که ما بخواهیم تحصیل کنیم کمیسیون باز است و ممکن است از آنجا تحصیل کنیم و انگهی در نظام نامه بستی هم معین است که گرم مطابق با چند نفوذ است و سائیم چقدر است و این با رأی دادن منافات ندارد ما رأی می دهیم بآن چیزی که در مجمع اتحادیستی بین المللی مقرر شده و هیچ دلیلی ندارد خودمان را معطل بکنیم .

رئیس - آقای تدین (اجازه)

تدین - بنده هم با آقای ارباب کیخسرو موافقم و هیچ لازم نیست بجهت يك توضیحات مختصری رأی مجلس را به تعویق بیندازیم در صورتیکه مقصود آقای حاج شیخ اسدالله هم این بود که در بین - الهالین يك توضیحاتی نوشته شود که تعداد گرم و سائیم چقدر است اگر آقایان اجازه می دهند بنده بجای آقای مخبر توضیح می دهم در پستخانه هر پنج گرم را معادل يك مقال می گیرند و سائیم هم معادل با يك صدم فرانک است یعنی فرانک را که یکی از نفوذ فرانسه است صد قسمت کرده اند و هر قسمت را يك سائیم می گویند و سائیم هم نسبت به ترقی و تنزل فرانک فرق میکند اگر فرانک قیمتش یکقران باشد پنج سائیم یکشاهی می شود و اگر بیست و هشت شاهی بگیرند چهار سائیم یکشاهی میشود و اینها يك چیزهای مشکلی نیست که علت تعویق رأی باشد به علاوه هر يك از آقایان نمایندگان که خواهند ممکن است به

پستخانه مراجعه کنند پستخانه توضیحات کافی خواهد داد .

رئیس - پس در ماده شش و هفت که سابقاً قرائت شد ایرادی نیست ؟ (بعضی گفتند خیر)

رئیس - ماده واحده قرائت می شود رأی می گیریم .

(آقای منتصر الملك بشرح ذیل قرائت نمودند)

ماده واحده - مجلس شورای ملی اصلاحات اصلیه را که دولت ایران در آن ذینفع و در کنگره مادرید يك هزار و نهصد و بیست مسیحی مطابق يك هزار و دویست و نود و نه شمسی به معاهدات و قراردادهای رم (۱۹۰۶) با حضور دولت علیه بعمل آمده تعقیب می نماید

(مستشار السلطنه)

رئیس - رأی می گیریم بماده واحده به ترتیبی که قرائت شد آقایانیکه ماده واحده را تصویب میکنند قیام فرمایند . آقایان نمایندگان قریب با اتفاق قیام نمودند

رئیس - تصویب شد لایحه تخفیف مالیاتی قریه ندوشن یزد مطرح است .

(بعضی ذیل قرائت شد) (خبر از کمیسیون بودجه به مجلس شورای ملی)

کمیسیون بودجه لایحه شماره ۲۹۷۳۹ وزارت جلیله مالیه راجع به تخفیف فرع مالیات مراغ و مراشی قریه ندوشن یزد را تحت مطالعه قرارداد داده و ماده واحده ذیل را تصویب و به مجلس مقدس پیشنهاد می نماید .

ماده واحده - وزارت مالیه اجازه داده می شود که مبلغ دویست و سی و چهار تومان و پنجقران فرع مالیات مراغ و مراشی قریه ندوشن یزد را تا موقعی که تعدیل و ممیزی نشده مطالبه نمایند

(سهام السلطان)

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد دولت آبادی

(اجازه)

حاج میرزا علی محمد - بنده با اصل مطلب مخالف هستم ولی ماده واحده پیشنهادی دولت را بهتر از پیشنهاد کمیسیون می دانم در رایورت کمیسیون می نویسد تا زمانیکه تعدیل و ممیزی نشده مالیات مراغ و مراشی را مطالبه نمایند و در پیشنهاد دولت نوشته اند تا موقعیکه تعدیل و ممیزی عمومی اقدام نشده موقتاً تخفیف منظور می گردد و اگر ملاحظه بفرمائید این عبارت بهتر از آن عبارتی است که کمیسیون پیشنهاد کرده است .

سهام السلطان منشی کمیسیون - اگر چنانچه ملاحظه فرمائید ما بین ماده واحده که دولت پیشنهاد کرده با ماده واحده که

کمیسیون پیشنهاد کرده يك تفاوتی هست . در ماده واحده پیشنهادی دولت نوشته شده تا زمانی که ممیزی و تعدیل عمومی نشده تخفیف داده می شود ولی از طرف کمیسیون نوشته شده تا زمانی که ممیزی و تعدیل نشده مطالبه نمایند و این دو عبارت خیلی تفاوت دارد برای اینکه ممکن است ممیزی عمومی قدری طول بکشد و زود انجام نگیرد ولی در اینجا بدولت اختیار داده شده تا زمانیکه مالیات آنجا ممیزی شده مطالبه این مبلغ نشود و هر وقت دولت بخواهد ممیزی بکند مجاز است بنابراین عبارت هیچ نقصی ندارد و خیلی بهتر است .

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده برخلاف عقیده که در موضوع مالیاتها دادم در این مورد بخصوص منکر اخذ مالیات هستم و آنچه تحقیق کرده ام و از یکی از آقایان نمایندگان کرمان شنیده ام در این قریه وضع مالیات براغنام و احشام شده برای اینکه این قریه زراعت ندارد و از لطفش هم معلوم است فقط يك مرأتمی دارند و اغنام و احشام آنها از آن مراتع استفاده می کنند و يك كشك و پشمی هاید آنها می شود و استفاده آنها از نفس احشام و اغنام است و بواسطه شرارت دزدان و انقلاباتی که در آن حدود اتفاق افتاده است اغنام و احشام آنها هم از بین رفته از این صورت بنده با کلیه مالیات این قریه مخالفم (که سلطان نخواهد خراج از خراب) و مطابق آنچه که در لایحه دولت نوشته شده امین مالیه بر آنها تعمیل کرد و از آنها بزور مالیات گرفته است و این مالیاتی که اصل مأخذش از احشام و اغنام است وقتی آنها از بین رفته نباید مالیات بگیرند و بنده با اخذ مالیات از آنها مخالفم و اصلاً و فرعاً هم بیش از این قصد و شصت و نه تومان نمیشود و مبلغ قابل نیست و عقیده دارم تا موقعی که امنیت در آنجا برقرار نشود و مراتع آنجا بکار نیافتد یکشاهی از آنجا نباید مالیات بگیرند

رئیس - آقای عماد السلطنه طباطبائی بالا یحه موافقت ؟

عماد السلطنه - بلی موافقم

رئیس - بفرمائید

عماد السلطنه - مطلب همینطور است که آقای آقا سید یعقوب بیان فرمودند مالیات ندوشن هم آبی و خاک کی است و هم براغنام و احشام است ولی عمده اش راجع باغنام و احشام است تقریباً در چهل سال قبل ممیزی شده و در آن موقع همان اصل مالیات که در این صورت نوشته اند معین گردید و بعد به مرور زمان فرعی که حکام و غیره میگرفته اند بر آن مبلغ اضافه شده و جزء اصل مالیات منظور می شد و در این

سنوات اخیر مخصوصاً از پنج سال قبل باین طرف چون ندوشن در دهنه و معبر دزدان فارس واقع شده بکلی اغنام و احشامشان از بین رفته و از این جهت بنده موافق هستم همانطور که دولت پیشنهاد کرده تا يك ممیزی جدیدی در ندوشن نشود يك فرعی که من غیر حق گرفته می شود نگیرند ولی اصل مالیات بابت آب و خاک باید تادیه شود .

رئیس - آقایان کازرانی - حاج شیخ اسدالله - رفعت الدوله و حاج میرزا مرتضی موافقت ؟

آقا میرزا علی کازرانی - بنده سؤالی دارم .

رئیس - گمان می کنم این مختصر مطلب محتاج باین قدر مذاکرات نباشد (جمعی تصدیق نمودند) رأی می گیریم بماده واحده که از طرف کمیسیون پیشنهاد شده آقایانی که تصویب میکنند ورقه سفید و آقایانی که رد میکنند ورقه کبود خواهند داد .

(اخذ آراء بعمل آمد آقایان منتصر الملك و امیر ناصر اوراق را تعداد نمودند و بترتیب ذیل نتیجه حاصل شد)

عمده حضار (۷۰) نفور ورقه سفید علامت قبول (۶۹) امتناع (۱) (اسامی رأی دهندگان)

آقا سید فاضل ، آقای صدر الاسلام آقای سالار معظم ، آقای نجات ، آقا شیخ محمد حسن گروسی ، آقای میرزا محمد صادق طباطبائی ، آقای مومن السلطنه ، آقای نصیر دویان ، آقای شیخ محمد حسین سعادت ، آقای وقار الملك ، آقای شریعتمدار کرمانی ، آقای حاج نصیر السلطنه ، آقای دستغیب ، آقای حاج میرزا اسدالله خان حاج شیخ اسدالله ، حاج میرزا مرتضی ، دکتر لقمان ، عماد السلطنه طباطبائی ، آقا سید محمد تقی طباطبائی ، آقا میرزا هاشم آشتیانی ، آقا میرزا ابراهیم قمی ، حاج میرزا عبدالوهاب ، اقبال السلطان ، نظام الدوله ، آقا سید کاظم یزدی ، شیخ الاسلام اصفهانی ، سلطان العلماء ،

رئیس التجار ، فتح الدوله ، آصف الممالك امین الشریعه ، جلیل الملك ، سردار معظم کردستانی ، سهام السلطان ، مخبر السلطنه محقق العلماء ، محمد هاشم میرزا ، آقا میرزا علی کازرانی ، آقا سید حسن کاشانی وکیل الملك ، میرزا ابراهیم خان ، سید حسنخان بلوچ ، عماد السلطنه خراسانی ، ارباب کیخسرو ، بیان الدوله ، عدل السلطنه میرزا شهاب الدین ، معتمد السلطنه ، ناظم دفتر ، آقای مدرس ، بیان الملك ، عمید الممالك سدید الملك ، صدرائی ، سردار مقیم ، شیخ العرافین زاده ، حاج میرزا نقیخان نائینی بهاء الملك ، سید محمد رضای مساوات ،

مستشار السلطنة، امیر ناصر، حاج امین التجار
آقاسید یعقوب، حاج میرزا علی محمد،
منتصر الملك، ناظم العلماء، رفعت الدوله
میرزا طاهر تنکابنی، شیخ الاسلام ملایری
ورقه سفید بدون امضاء علامت
امتناع (۱)

رئیس - عده حضار هفتاد نفر و با کثرت
۶۹ رأی تصویب شد چند دقیقه تنفس
است.

(در این موقع جلسه برای تنفس
تعطیل و پس از یکساعت مجدداً
تشکیل گردید)

رئیس - قانون بودجه سته ایت ثیل
مجلس مطرح است
آقا میرزا ابراهیم قمی مخبر کمیسیون
محاسبات مجلس - اجازه می فرمائید مختصر
توضیحی عرض کنم؟

رئیس - بفرمائید

مخبر - این بودجه همان بودجه سته
قبل است فقط تغییرات مختصری کرده که
بعضی آقایان نمایندگان می رسانم
اولاً عده آقایان نمایندگان در هشت
ماه سته تفا قوی ثیل نود نفر منظور شده بود
و در این بودجه پس از وضع آقایان مستعفی
و آقایانی که بر حمت ایزدی پیوسته اند نود
و دو نفر از آقایان نمایندگان که اعتبار نامه شان
از مجلس گذشته باقی میماند و در بودجه
هذه السنه صد نفر منظور شده است و چنانچه
عده در بین سال اضافه شد درخواست نامه
علیه صدر صادر و تقاضای اعتبار خواهد شد
ثانیاً - دو نفر در اداره تقنینیه بر حسب
لزم اضافه کرده اند و دوست و هشتاد و
هفت تومان و پنجقران نسبت بودجه قبل
زیاد کرده اند که مقداری از آن حقوق آن
دو نفر است که زیاد شده و مقداری هم اضافه
حقوقی است که بیعضی داده شده و آن
یکصد تومان اعتبار سابق از بین رفته است
و نیز یک نفر صندوقدار با ماهی چهل تومان
ب اداره مباشرت اضافه شده که سابق نبوده
و بواسطه کارهای زیاد لازم بوده است دو
تومان هم بر حقوق مسئول توزیع و ممیزی
اضافه شده برای اینکه مدتی بوده است
خدمت کرده یک نفر هم بر عده سریدار ها
اضافه شده است که در عوض یک نفر از فراشا
کسر شده است فقط سته تومان از بابت جیره
شب او نسبت بودجه سابق فرق میکند
آب دار و سقا چهار نفر ماهی هشتاد و یک تومان
بواسطه زحمتی که دارند اضافه شده و در
بودجه سند تفا قوی ثیل صد و هفتاد تومان
مصارف سوخت و چراغ برق و نفط منظور
شده بود در هذه السنه ماهی ده تومان کمتر شده
است و ماهی صد و شصت تومان منظور شده است
ولی لوازم سرایدار خانه و فراشخانه و تلفن خانه
ماهی ده تومان اضافه شده و حالا ماهی چهل تومان
است مصارف آب دار خانه صد و پنجاه تومان بوده
حالا پنجاه تومان اضافه شده . مطالبات
بواسطه زیادی طبع قوانین در بودجه سابق

یکصد تومان پیش بینی شده بود و دوست تومان
بالغ شد . تلکرافات خارجیه و مصارف متفرقه
ماهی پنجاه تومان بود ۲۰ تومان بودجه سابق
اضافه شده است . چیزیکه محل توجه
کمیسیون شد حقوق کارکنان مجلس است
که ساعات کارشان دو مقابل ساعات کار
مستخدمین سایر ادارات دیگر است و از هر
گونه فوایدی هم ممنوع هستند و حقوق آنها
با سستی مشیت امروزه غیر کافی است و تمامی
درجهار مضیق و سست هستند این است که
کمیسیون محاسبات و اداره مباشرت از این
مساعده مختصر خودداری نکرد و بر حقوق
هر یک از چهل و یک نفر مستخدمین جزء سته
تومان اضافه کرده و بر هر یک از روسای
آنها که پنج نفر هستند ماهی پنج تومان
اضافه نموده .

شیخ الاسلام اصفهانی - بر
هر یک از اجزاء جزء دو تومان اضافه شده
نه سه تومان . راپورت را ملاحظه بفرمائید
و بنده پیشنهاد کردم که سه تومان اضافه شود
آقا میرزا ابراهیم قمی - بلی
پیشید اشتباه کردم ماهی دو تومان و نیز
پانزده تومان هم حقوق یک نفر مفتش است
که سابق در جزو بودجه اداره مالیه بود و
حالا جزو بودجه مجلس شده است

رئیس - آقای شیخ الاسلام در کلیات
مخالف هستند؟

شیخ الاسلام اصفهانی - خیر
مجالس تارضی ندارم
رئیس - در کلیات مخالفی نیست؟
(گفته شد خیر)

رئیس - رأی می گیریم برای دخول در شور
مواد آقایانی که تصویب می کنند داخل در
شور مواد شوم قیام فرمائید
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده اول قانون
بودجه قرائت می شود .

(آقای منتصر الملك بشرح ذیل
قرائت نمودند)

قانون بودجه یکساله ایت ثیل ۱۳۰۱
مجلس شورای ملی .

ماده اول - برای مخارج ۱۲ ماهه سته
ایستایل ۱۳۰۱ مجلس شورای ملی مبلغ
دوستان و نود و هفت هزار و هشتصد و هفتاد و
هشت تومان موافق فقرات (۱) الی (۴)
(ضمیمه ۱) اعتبار ب اداره مباشرت مجلس شورای
ملی داده می شود (ضمیمه ۱) قانون بودجه سته
ایت ثیل ۱۳۰۱ مجلس شورای ملی
(از اول حمل الی آخر حوت
سنه مز بوده)

ماه اول فقره (۱) مقرری آقایان
نمایندگان محترم ۱۲ ماهه (۱۰۰) نفر
(۲۴۱۲۰۰۰) قران

فقره (۲) حقوق اعضاء و اجزاء اداره
تقنینیه ۱۲ ماهه (۳۳) نفر (۲۰۱۳۰۰)
قران .

فقره (۳) اعضاء و اجزاء اداره
معاشرت (۱۲) ماهه (۶۵) نفر ۲۱۸۶۴۰

قران .
فقره (۴) مصارف ماهانه و سالیانه
(۱۲) ماهه (۱۰) فقره ۱۴۶۸۴۰ قران
رئیس - آقای ارباب کیخسرو
(اجازه)

ارباب کیخسرو - بعضی توضیحات
لازم است عرض شود که خاطر آقایان مستحضر
باشد قسمتهائی را که آقای مخبر توضیح
فرمودند تمام آنها طبع شده بود و در خدمت آقایان
نمایندگان محترم بود و لابد در این مدت مطالعه
فرموده اند و آقایانی که آقای مخبر اظهار
فرمودند عده و کلاه نود و دو نفر بوده و یک
صد نفر منظور داشتیم صحیح است ولی تا
آنوقت که این بودجه طبع نشده بود نود و دو
نفر بود ولی فعلاً نود و شش نفرند یعنی عده که
اعتبار نامه شان تصویب شد نود و هشت نفر بوده اند
و دو نفر از آقایان بوزارت معین شده اند و
مستعفی شده اند اگر چه دو نفر هم حضور
دارند و اعتبار نامه شان در دست شورا است در هر
حال علی المجاله عده آقایانی که اعتبار نامه -
شان تصویب شده است نود و شش نفر هستند
و فقط چهار نفر بیشتر در بودجه منظور نشده
است و معلوم است در صورتی که عده از صد
نفر زیادتر شود در آئینده دومرتبه بمجلس
پیشنهاد جدید خواهد شد اما راجع بتغییراتی
که در این بودجه حاصل شده است اولاً بعد از
تصویب این بودجه از طرف کمیسیون محاسبات
اداره تقنینیه بر حسب ضرورت لازم دانسته
است یک هزار و دوست تومان در سال ب اداره
تقنینیه اعتبار داده شود و دیگر همان تفاوت
حقوق مستخدمین جزء است که آقای مخبر
توضیح دادند و آنهم هزار و دوست و هشتاد
و چهار تومان است و بالاخره تفاوت حقوق
مفتش با شرحی که آقای مخبر فرمودند صد
و هشتاد تومان که مجموع آنها در صورتی
که بماده اول اضافه شود بایستی به مبلغ
سیصد هزار و یانصد و چهل و دو تومان رأی
گرفته شود .

در خانه آقای مخبر عنوانی فرمودند
که گمان می کنم مقصودشان بامقصد بوده
موافق باشد فرمودند اجزاء و مستخدمین
مجلس از عوائد خارجی ممنوعند بنده بطور
کلی عرض میکنم مستخدمین و اجزاء تمام
ادارات دولتی از عوائد خارجی ممنوعند و
البته اگر دخلی بکنند غیر مشروع است
(جمعی تصدیق کردند)

رئیس - آقای طباطبائی
(اجازه)

طباطبائی - بنده اجازه نخواستم
رئیس - آقای حاج میرزا
عبدالوهاب .

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده عرض
می کنم آیا بهتر نبود از اجزاء اداره تقنینیه
که سی و سه نفر هستند و از اجزاء اداره
اداره معاشرت یکمقداری کسر می کردند؟
بعقیده بنده این عده اجزاء قدری هم زیاد

هستند .

ارباب کیخسرو - اجازه میفرمائید؟
رئیس - بفرمائید

ارباب کیخسرو - خیلی میل داشتم
نماینده محترم توضیح می دادند کدامیک
از اجزاء اداره مباشرت زیاد است پانزده نفر
پیش خدمت هستند که باید از صبح تا نصف
شب در خدمت آقایان دست بسینه برای فرمان
حاضر باشند دو نفر فراش داریم که باید از
صبح تا شام عقب آقایان در کوچه و خیابان
بدوند چند نفری از این هارامی فرمائید کسر
کنیم؟

عده اجزاء دفتر را که دو نفرند از دو
نفر چند نفر کسر کنیم؟

اداره محاسبات مجلس دو نفر عضو
دارد از دو نفر بنده چند نفر را از بودجه
حذف کنم؟

خوب بود توضیح می فرمودند نظرشان
بکدامیک از اینها است؟ بملاوه خوب بود
شخصاً ب اداره مباشرت تشریف می آوردند
و کار اداره را ملاحظه نموده و تصدیق می -
کردند که خیلی هم عده اجزاء کم در بودجه
پیش بینی شده .

اما راجع ب اداره تقنینیه گویا فقط عده
اعضای ملاحظه فرموده اند تشهیس عده
اعضاء اداره تقنینیه بامقام منبع ریاست است
و پیشنهاد این قسمت پس از مطالعات زیاد
در هیئت رئیسه شده و پس از جرح و تعدیل
های زیاد این عده معین شده اند بعقیده بنده
اگر اجزای اداره تقنینیه و مباشرت مجلس
شورای ملی را با اعضاء سایر ادارات مقایسه
نمائید ملاحظه خواهید فرمود که نهایت
درجه صرفه جوئی شده است و اگر ممکن بود
اعضاء کمتر از این باشد در خود هیئت رئیسه
کسر می شد و لازم به تذکر نبود معذراً اگر
ملاحظه دارید خوب است پیشنهاد فرمائید
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله
(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - در ماده اول اگر
بطور کلی مذاکره می شود هرایض خود را
عرض کنیم و اگر قسمت قسمت مذاکره می شود
در فقره اول عرضی ندارم به فقره دوم گرسیدیم
عرض خواهم کرد .

رئیس - در فقره اول کسی اعتراض
ندارد .

(اظهاری نشد)
رئیس - (خطاب به حاج شیخ
اسدالله) بفرمائید

حاج شیخ اسدالله - در فقره دوم
می نویسد اداره تقنینیه معاون اداری ریاست
فلان مقدار رئیس دارالانشاء فلان مبلغ
منشی اول دو نفر . منشی دوم شش نفر
منشی سوم چهار نفر الی آخر البته آقای
ارباب کیخسرو تصدیق می فرمایند که
بودجه مجلس باید برای وزارت خانه های دیگر
از بودجه نویسی دستور و سرمشق باشد
بنابر این باید از روی یک اساسی و برنمایی

باشد. اول که طبقه بندی می شود میگویند منشی اول. و دوم و سوم. منشی اول حقوقش معین است پنجاه تومان هفتاد تومان یا هر قدر. منشی دوم قدری پست تر بنا بر این حقوق را باید برای مقام معین نمود ولی در این بودجه می نویسد منشی اول دو نفر متفاوت. بنده نمی فهمم اگر حقوق را برای مقام معین میکنند تفاوت چه معنی دارد. اگر برای اشخاص بودجه می نویسد که این ترتیب خارج از اصول بودجه نویسی است خوب است در این باب توضیح بدهند تا بنده نظریات خود را عرض کنم

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - بنده تعجب میکنم آقای حاج شیخ اسدالله سه دوره در مجلس بوده اند و هنوز با اداره مباشرت نبرده اند تا مراتب خدمات و زحمات اعضاء را ملاحظه کنند. بنده در موقعی که آقای حاج میرزا عبدالوهاب اظهار مخالفت کردند اجازه خواستم ولی نوبت به بنده نرسید ولی حالا که اجازه فرموده اند از موقع استفاده نموده عرض میکنم اگر اطلاع داشته باشید بنده در غالب جاها با آقای ارباب کیخسرو مخالف بودم ولی در مسئله بودجه گمان می کنم هیچکس با اندازه آقای ارباب کیخسرو مطالعه در این باب نکرده باشد و در صرفه جوئی ایشان دست بالا را گرفته اند و گمان نمیکنم هیچ وزارت خانه باین اندازه در اعضاء و مخارج اداری صرفه جوئی نماید. اگر آقایان تشریف ببرند و ادارات مجلس را ملاحظه کنند خواهند دید. بنده نمی خواهم خدمات کمسیون عرایض را عرض کنم ولی همین قدر عرض میکنم که کمسیون عرایض در بالای هر عریضه دو کلمه بیشتر نمی نویسد تمام این ها باید مفصلاً در ادارات مجلس نوشته شود. در روز صدالی سیصد عریضه و در ماه دوهزار و پانصد عریضه وارد می شود. از تمام نقاط و سرحدات مملکت عرایض میرسد در هر مسئله با آن جدیدی که مقام ریاست در جواب تمام مطالب مردم دارند باید یک جواب علیحده نوشت حالا از این رویای فرمائید که چقدر صرفه جوئی شده است اما در جواب آقای حاج شیخ اسدالله که چندین دوره در مجلس بوده اند عرض میکنم عملیات منشی ها مختلف است مسلم نیست و باعتبار تفاوت کار حقوق هم متفاوت است هر کس بقدر عملیات خودش حقوق می گیرد

رئیس - آقای سید الملک (اجازه)

سید الملک - بنده تصور میکردم بعد از آنکه فقره اول را تصویب کردیم رئیس - هنوز تصویب نشده است

سید الملک - بلی در آن خصوص مذاکره می کردیم در خصوص مستخدمین جزء هم که زحماتشان فوق العاده است شاید صحبتی کرده باشیم
شیخ الاسلام اصفهانی - بنده در فقره دوم پیشنهادی تقدیم کرده ام
رئیس - پیشنهادات بعد قرائت خواهد شد

در فقره سوم مغالطی نیست؟ (مغالطی نشد)

رئیس - در فقره چهارم چطور؟ (اظهاری نشد)

رئیس - راجع بماده اول دو فقره پیشنهاد رسیده است یکی راجع بفقره اول دیگری راجع به فقره سوم
پیشنهادات بمضمون ذیل قرائت شد

پیشنهاد میکنم که حقوق نمایندگان ماهی یکصد و پنجاه تومان باشد. ناظم الاملاء. مساوات

رئیس - آقای مساوات توضیحی دارید؟

مساوات - عقیده بنده این است که حقوق و کلاً هم مثل وزیر باشد یعنی چون وزیر سابق مقریشان پانصد تومان بود و حالا نصف بر آن افزوده شده و هفتصد و پنجاه تومان شده است و کلاً هم بواسطه گرانی اشیاء و اینکه

طرز معیشت با سابق تفاوت دارد حقوقشان را که یکصد تومان بوده یکصد و پنجاه تومان قرار دهند

مغیر - کمسیون این پیشنهاد را قبول نمی کند

رئیس - آقای آقا سید یعقوب (اجازه)

آقا سید یعقوب - مسلم است هر کس اقدام بضرر خودش بکند راجع به شخص خودش است لیکن بنده عرض می کنم و کلاً از اذان صبح تا ه ساعت از شب رفته در مجلس مشغول زحمت و کار هستند حالا آنطور که آقای آقا سید فاضل یک وقتی می فرمودند باید با احتشام ملاحظه شوند بنده نمی گویم با احتشام باشند. لیکن آقایان تصدیق دارند که با مخارج و گرانی تهران و باین که و کلاً دستشان از هر چیز بریده است (برخلاف آنچه که بدروغ در روز نامه ها می نویسند) که باین زحمت زیاد چطور می شود یکصد و پنجاه تومان کفایت معیشت آنها را ننماید معاونین وزارتخانه و رؤسای ادارات با آنکه اوقاتشان محدود و معین است هر یک دوست و پنجاه تومان سیصد تومان پانصد تومان حقوق میگیرند.

بنا بر این این مقدار حقوق برای و کلاً خیلی کم است. حالا منافاتی ندارد آقای ناظم الاملاء مختار اگر میل دارند

یکصد و پنجاه تومان دیگر را دریافت نمایند تا بفقره اعاده شود.
رئیس - آقای ارباب کیخسرو.

ارباب کیخسرو - قبلاً راجع به اظهاراتی که آقای آقا سید یعقوب در باره بنده فرمودند خیلی تشکر نموده ولی ضمناً متذکر می شوم که اداره مباشرت به دست ۳ نفر اداره می شود و در این گونه مواقع هر ۳ نفر متفقاً مذاکره نموده و بعد از توافق آراء پیشنهاد می کنم اما راجع بمقرری آقایان نمایندگان بنده نمی خواهم داخل در این قضیه شده و کار وزحماتی را که آقایان نمایندگان متحمل می شوند و تفاوت معیشت را با چند سال قبل متذکر شوم ولی همین قدر عرض می کنم اداره مباشرت بعد از مذاکره و تاملی افکار با خود آقایان نمایندگان واستحضار از نظریه آقایان در این موضوع موفق به پیشنهاد این مبلغ دوست تومان شد و الا اداره مباشرت نظر خاصی در این موضوع ندارد حالا هم بسته بنظریات خود آقایان است.

رئیس - آقای مدرس (اجازه)

مدرس چون من همیشه عقیده دارم باین که مملکت بی پول است باید خرج را کم کرد در خصوص نمایندگان هم در هیئت رئیس که بنده هم بودم خیلی مذاکرات شد ولی چون از آقایان هستند که واقعا اگر یک حقوقی برای آنها معین نشود که مخارج خود و خانواده خود را در این جا و در ولایات بدهند نمی توانند خدمت کنند اگر چه بعضی هم هستند که شاید بواسطه کمی مخارج یا عدم احتیاج ممکن است کمتر بگیرند ولی روی هم رفته ملاحظاتی که شد دیدیم اکثریت با کسانی است که با کمتر از ۲۰۰ تومان نمی توانند زندگی کنند و این هم مسئله مشکلی نیست که چون حقوق ۲۰۰ تومان است حتماً آقایان ملزم باشند ۲۰۰ تومان را بگیرند خلاف قانون کرده باشند.

اگر واقعا کسی خودش را محتاج نمی داند از بیت المال عمومی نکیرد و بقدری که حاجت دارد بگیرد و چنانچه عرض کردم اکثریت با اشخاصی است که امورشان نمی گذرد و الحق و الانصاف مخارج دارند و اغلب غریبه هستند که هم در این جا و هم در ولایاتشان خرج دازند لهذا بنده با اینکه طرفدار تقلیل هستم در آنجا عقیده ام را آن طور عرض کردم و در این جا این هم این طور اظهار میکنم.

رئیس - باید رای بگیریم بقابل توجه بودن پیشنهاد آقایان مساوات و ناظم الاملاء آقایانیکه این پیشنهاد را قابل توجه می -

دانند قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)

رئیس - تصویب نشد.

پیشنهاد آقای شیخ الاسلام اصفهانی قرائت می شود.

(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد میکنم که جهت چهل و یک نفر اجزاء جزء مجلس نفری یک تومان در ماه اضافه شود.

رئیس - شیخ الاسلام

(اجازه)

شیخ الاسلام - این مطلب واضح است که مستخدمین جزء مجلس هم ضعیفند و هم زحماتشان زیاد است و نفری دو تومان در ماه فلسفه صحیحی ندارد و اگر ماهی ۳ تومان یعنی روزی یکقران در حق آنها بر قرار شود باز یک چیزی است.

مغیر - کمسیون محاسبات با موافقت اداره مباشرت ۲ تومان پیشنهاد کرده بود و ضد این پیشنهاد هم نیست بنده از طرف کمسیون قبول میکنم.

رئیس - باید رای بگیریم بماده اول ولی اضافاتی که شده است عرض می شود بعد رای می گیریم.

جمع ماده اول ۳۰۱۰۳۴ تومان خواهد بود.

رای می گیریم بماده اول ضمیمه که جمع آن سیصد و یک هزار و سی و چهار تومان و مشتمل بر دو قسمت است آقایانیکه ماده اول ضمیمه را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد رای می گیریم بماده اول قانون آقایانیکه ماده اول را تصویب می نمایند قیام فرمایند.

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. ماده دوم قرائت می شود.

(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده دوم - برای مصارف فوق العاده مجلس شورای ملی نه هزار و هشتصد و پنجاه تومان موافق ماده (۲) ضمیمه (۱) تشخیص و اعتبار به اداره مباشرت داده می شود.

رئیس - ماده دوم ضمیمه مصارف فوق العاده اعتباری مطابق صورتی که ضمیمه است و طبع شده در این ماده اختلافی نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - رای می گیریم در ماده دوم قانون که عین ماده دوم ضمیمه است آقایانیکه ماده دوم را تصویب می کنند قیام فرمایند.

(غالباً قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده سوم قانون قرائت می شود.

(ماده سوم قانون وماده سوم ضمیمه بشرح آتی قرائت شد)
ماده سوم - برای حقوق و مخارج ولوازم مطبوعه مجلس مبلغ سیزده هزار و چهارصد و هشتاد و هشت تومان موافق ماده (۳) ضمیمه (۱) اعتبار بدارم مباشرت داده می شود.
رئیس - بماده سوم قانون بودجه ملاحظاتی هست؟
(گفتند خیر)

رئیس - رأی می گیریم بماده سوم قانون آقایانی که تصویب می کنند قیام فرمایند

(اکثر قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده چهارم
(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده ۴ - مجلس شورای ملی بدارم مباشرت اجازه می دهد که عایدات مطبوعه مجلس و باغ بهارستان را دریافت داشته جزو جمع محاسبات مجلس محسوب دارد.

رئیس - نسبت باین ماده نظری نیست؟

(ایرادی نبود)

رئیس - رأی می گیریم بماده چهارم آقایانی که تصویب می نمایند قیام فرمایند.

(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد. مذاکرات راجع بکلیات است آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - عرض می کنم مستخدمین جزء مجلس حقوقشان حقاً کفایت مخارجشان را نمی کنند بنده اعضاء کمیسیون و آقای ارباب کیخسرو مذاکره کردم دیدم نظریه ایشان هم بانظریه بنده موافق است ولی فقط اظهار می کنند اگر حقوق اجراء مجلس زیاد بود يك زمینه برای سایر ادارات خواهد شد وبانپودن عایدات و کسر بودجه مملکت مقتضی مصالح مملکت نیست.

لذا من پیشنهاد کردم حقوق کسانی که بیش از صد تومان است صدی پنج کسر شده و اضافه بر حقوق کسانی شود که کمتر از پنجاه تومان از صندوق اداره مباشرت استفاده می کنند و اگر سایر وزارتخانه ها هم خواستند همین رویه را پیش بگیرند و از حقوق اشخاص که زیاده تر از صد تومان از خزانه دریافت می کنند کسرو همان را اضافه بر حقوق اجزاء جزء کنند که امور آنها مرتب باشد و طریق تقییمش را اداره محاسبات مجلس هر طور صلاح دانست مرتب خواهد کرد.

رئیس - کی پیشنهاد فرمودید؟

حائری زاده - حالا دادم.

(پیشنهاد مزبور بمضمون ذیل قرائت شد)
از حقوق کسانی که بیش از صد تومان از صندوق اداره مباشرت مجلس شورای ملی استفاده می نمایند کسر شده بر حقوق کسانی که کمتر از پنجاه تومان حقوق دریافت می دارند موافق نظریات کمیسیون محاسبات مجلس شورای ملی اضافه شود.

رئیس - کمیسیون چه می گوید؟
مخبر - کمیسیون این پیشنهاد را قبول نمی کند.

ارباب کیخسرو - اجازه می فرمائید رئیس - بفرمائید.

ارباب کیخسرو - چون آقای حائری زاده در ضمن فرمایشات خودشان اسمی از بنده بردند و فرمودند بنده اظهار موافقت کرده ام بنده در استحقاق اعضای جزء موافقت کردم ولی بایشان عرض کردم پیشنهادی که شما می کنید راجع به مال دیگران است که ما باید رأی بدهیم اگر صاحبان مال حاضر باشند ما هم حرفی نداریم.

رئیس - آقای نظام الدوله

(اجازه)

نظام الدوله - بنده عقیده ام این است که غرض آقای حائری زاده این نبود که هر کس از صد تومان بیشتر دارد صدی پنج از حقوقش کسر شود.
غرضشان راجع به نمایندگان بود و اگر این پیشنهاد راجع بنمایندگان باشد بنده موافقم.

رئیس - آقای مدرس

(اجازه)

مدرس - بنده هم با فرمایش آقای حائری زاده و هم با فرمایش آقای نظام الدوله مخالفم.

آقای حائری زاده تصور می فرمایند آن کسی که زیاده تر از صد تومان دارد برایش زیاد است خیر آن کسی که مواجیش زیاد است خرجش هم زیاد است اگر از او کم کنند بساست ظلمی بآویزشود و بر آن کسی هم که اضافه می کنند عدالت بشود شرعاً این طور است و بنده عرض می کنم هر کسی مایل است خودش این مرحمت را بفرماید هیچکس هم مانع او نخواهد شد هر چه از حقوقش را که زیاده تر از خرجش است بگذرد در صندوق آن را بین اجزاء جزء قسمت کند ولی اینکه قانونی باشد و شخص ملزم باشد بنده فلسفه برایش قائل نیستم.

مخبر - بعلاوه کمیسیون محاسبات در این مسئله دقت کرد و مراعات آنها را ننموده و اداده مباشرت و هیئت رئیسه هم حقوق کارکنان جزء را زیاد نموده اند و الان هم آقای شیخ الاسلام پیشنهاد کردند تصویب شه.

رئیس - موقع این پیشنهاد اینجا بود در ماده اول میبایستی این پیشنهاد را کرده

باشند معذالک رأی می گیریم.

حائری زاده - نظر بفرمایش آقای مدرس بنده حاضر هستم نسبت به هم خودم ده تومان از حقوقم را بگیرم و امیدوارم آقایان دیگر هم موافقت بفرمایند و صد پنج حقوق خودشان را که چیز جزئی می شود بگیرند که به حقوق اجزاء جزء اضافه شود.

ولی اینکه فرمودند اجزاء جزء مخارجشان کمتر است بنده عرض می کنم همان آمال و آرزویی که ما داریم آنها هم دارند منتها این است که چون دسترسی ندارند خرج خودشان را کم کرده اند و الا مخارج اولیه را هم دارند و با این مخارج سنگینی که هست این حقوق شش هفت تومان برای اعضاء جزء خیلی کم است و مجبورند بوسائل دیگری امور معاش خودشان را اداره کنند و هیچ وسیله غیر از بدبختی در این مملکت نیست در سایر ادارت بوسائل نامشروع امورات معاش خود را اداره میکنند.

(بعضی از نمایندگان بطور

همهمه - اینطور نیست)

حائری زاده - ولی من از مستخدمین مجلس خیلی ممنون هستم که موافق تکلیف و احساسات خودشان عمل میکنند و ما باید از آنها قدرشناسی کنیم و از حقوق خودمان کسر کرده و بر حقوق آنها اضافه کنیم و اگر مجلس هم به این پیشنهاد رأی ندهد بنده از آقای ارباب خواهم می گویم که از حقوق بنده کسر کنند و بر آنها بیفزایند مخبر کمیسیون نسبت به حقوق آقای حائری زاده کمیسیون پیشنهاد ایشان را می پذیرد.

حائری زاده - مشروطه اینکه به حقوق اعضاء جزء اضافه شود.

رئیس - باید رأی بگیریم بقابل توجه بودن این پیشنهاد ولی بنده عرض می کنم این پیشنهاد مخالف ماده اول و رأی که دادید خواهد بود.

آقایانی که این پیشنهاد را تصویب میکنند قیام فرمایند
(دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشد. در کلیات مخالفی نیست؟

حاج میرزا علی محمد دولت آبادی - بنده راجع بخرج مطبوعه سؤال داشتم.

رئیس - بفرمائید.
حاج میرزا علی محمد - سابق که مخارج و عایدی مطبوعه را نوشته بودند تقریباً پانزده هزار

تومان مخارج آن بود و دخلش را شش هزار تومان نوشته بودند در اینجا هیچ معین نکرده اند می خواستم از آقای ارباب سؤال کنم هیچ خرج و دخل آن تکافوه می کند یا خیر؟ و اگر يك مبلغی خرج کنیم و باندازه مطبوعات مجلس از آن

خرج موضوع کنیم بقدر اضافه که خرج شده عایدی دارد یا خیر؟ و اگر عایدی نداشته باشد ممکن است این مطبوعه را بدیگری واگذار کنند که مخارج کمتر شود و این سیزده هزار تومان که در بودجه مجلس نوشته می شود برگردانند و آن مقداری که مطبوعات برای مجلس لازمست بدیگری واگذار شود یا باجاره یا بطور دیگر که صرفه مجلس باشد.

ارباب کیخسرو - اجازه می فرمائید؟

رئیس - بفرمائید.

ارباب کیخسرو - بنده خیلی میل داشتم برای دولت ممکن می شد که طلب اداره مباشرت را پرداخته بود که بنده قبل از اینکه بودجه را از طرف اداره مباشرت پیشنهاد کنم لایحه تفریغ بودجه سال گذشته را پیشنهاد کرده باشم تا خاطر آقایان مستحضر شود و اگر آقا مراجعه بصورت جزء بفرمایند خواهند دید این مبلغ تمام مخارج اجزاء نیست مخارج اداری ماهی پانصد تومان است و در حدود اعتبار هم خیلی کمتر خرج شده و البته در صورت تفریغ بودجه ملاحظه خواهند فرمود و با اینکه ما متوقع بودیم از طرف وزارتخانه ها و ادارات دولتی بیش از این کار رجوع شود و چندان کاری رجوع نشد معذرت خاطر آقای دولت آبادی را مطمئن می کنم که عایدیش بیشتر از خرج آن بوده و امیدواریم در آتی هم بیشتر شود و بعلاوه منافع اساسی که بنده نمی خواهم عرض کنم از آوردن مطبوعه بایستی عاید دولت و عموم شده در قسمت اقتصادی هم عرض می کنم منفعت داشته و امیدوارم باز هم دخلش بیش از خرجش باشد.

رئیس - در کلیات دیگر مخالفی نیست؟

(گفته شد خیر)

رئیس - رأی می گیریم با و رقه باین قانون که مشتمل بر چهار ماده است جمع چون تغییر کرده عرض می کنم ۳۲۴۴۷۲ تومان است آقایانی که این مبلغ را تصویب میکنند و رقه سفید والا و رقه کبود خواهند داد.

(در این موقع اخذ آراء بعمل آمده آقایان منتصر الملک و امیر ناصر تعداد نموده نتیجه بترتیب ذیل حاصل گردید.

عده حاضر (۷۲) و رقه سفید علامت قبول (۶۵) و رقه کبود (۲) امتناع (۵)

رئیس - عده حاضر (۷۲) نفر آقایانی که تصویب کرده اند (۶۵) نفر.

اسامی قبول کنندگان: معتمد السلطنه

وکیل الملك . رئیس التجار ، قوام الدوله
منتصر الملك . حاج میرزا اسدالله خان ، آقا
سید حسنخان بلوچ ، میرزا ابراهیم خان
ملك آرائی ، شیخ الاسلام ملایری . صدر .
الاسلام ابهری . شیخ العرافین زاده . حاج
میرزا تقیخان نایینی . مستشار السلطنه .
عمیدالممالك . عدل السلطنه مؤتمن السلطنه
ملك الشعراء . احتشام الدوله . حاج نصیر
السلطنه . سهام السلطان . آقا سید محمد
بافروست غیب . نصرت الدوله . محمد هاشم
میرزا . لسان الملك . ارباب کبکسرو .
میرزا محمد حسین صدرائی . بهاء الملك .
آقامیرزا سید حسن مجتهد کاشانی سردار
مفخم . رفعت الدوله . آصف الممالك . آقا
میرزا طاهر تنکابنی . رکن الملك . بیان
الدوله آقا سید محمد تدین . وقار الملك .
محمد ولی میرزا عماد السلطنه خراسانی ،
میرزا علی کازرانی . آقامیرزا ابراهیم قمی
نظام الدوله . آقا سید فاضل کاشانی .
بیان الملك . امیر ناصر . آقا سید محمد تقی
طباطبائی . شیخ اسدالله مصلاتی . جلیل
الملك . فتح الدوله . آقا سید یعقوب . نصیر
دیوان . محقق العمامه . اقبال السلطان .
ناظم دفتر . حاج شیخ محمد حسن . دکتر لقمان
حاج میرزا علی محمد دولت آبادی . حاج
میرزا مرتضی . سردار معظم کردستانی . آقا
سید حسن مدرس . حاج مهبر السلطنه . آقا
میرزا هاشم آشتیانی . امین الشریعه سالار
معظم . عماد السلطنه طباطبائی ورقة سفید
بدون امضاء .

اسامی رد کنندگان — حاج میرزا
عبدالواب . حائری زاده .

رئیس — رفته است بکمیسیون
عرایض رسیده به مجلس ارجاع کرده
اند که قرائت میشود .

(آقای منتصر الملك بشرح ذیل
قرائت نمودند)

ساحت مقدس مجلس شورای ملی
شید الله ارکانه نظر باین که وظیفه هر
فردی از افراد ملت خدمت بوطن وسمی
دراز دیاد ثروت و منافع عمومی است و با
وضعیت حاضر که فقر و فلاکت سرتاسر
این مملکت را احاطه کرده و ملت الملل
نبودن شغل و کار و از این نقطه نظر ایجاد
کار برای کارگران از بزرگترین خدمات
ملی است و نظر باینکه در مقابل کارخانجات
کوه پیکر اروپا که بامخارج قلیلی هزاران
خروار جنس تدارک می کنند مبارزه با
آنها بتوسط عملیات بدیدی خارج از حد
امکان و جز بوسیله ماشین های جیسم میسر
نیست و نظر بر فرونی واردات بر صادرات
که بالنتیجه فقر عمومی بر توسعه دامنه خود
می افزاید و علاج آن فقط زیاد نمودن
مصنوعات داخلی و رفع احتیاجات در حدود
قدرت و امکان است و نظر باینکه مهمترین
اجناس که محل احتیاج عموم از کوچک

ترین مکتب دهات تاوزار تغانها و پارلمان
است اوراق کاغذ است که در کلیه زندگانی
فردی واجتماعی دوره تمدن دخالت دارد
وبگاه وسیله علوم و معارف است و هر قدر
مملکت ترقی کند بالطبع احتیاج به
کاغذ زیاد تر می شود نظر بمقدمات
فوق این بنده میرزا احمد نراقی کاشانی و
آقای عباسقلی خان باقرزاده یکی از بزرگترین
خدمات را تاسیس کارخانه کاغذ سازی
دانسته و فدا کارانه انجام این خدمت ابهده
گرفته در دوره زمامداری حضرت اشرف
آقای قوام السلطنه توسط وزارت جلبله
فوائد عامه ازدولت علیه استعفا نمودیم که
باجلب نظر و موافقت مجلس شورای ملی
ماشین آلات و لوازم کارخانه مزبور را از
حقوق گمرکی معاف و مقداری زمین که
برای محل کارخانه لازم باشد در یکی از
خالصجات اطراف تهران مجاناً اعطاء
فرمایند .

پیشنهاد فوق مورد قبول واقع شده
واطمنان دارند که هیئت دولت از بذل این
مساعدت مضایقه ننموده و از تصویب مجلس
شورای ملی هم خواهند گذرانید آقای
عباسقلی خان در شش ماه قبل هتخصاً هازم
آلمان شده و بموجب تلگرافی که چند روز
قبل نموده کارخانه کاغذ سازی را خریداری
کرده است

ولی متأسفانه هنوز از طرف دولت
اقدامی برای تصویب تقاضاهای این بندگان
نشده است مستدعی است در صورتی که
مجلس شورای ملی تشویق بتاسیس این
قبیل مؤسسات را لازم و دو فقره تقاضای
سابق الذکر را قابل توجه می دانند تا کید
در تسریع تصویب و انجام آن بفرمایند که
انشاء الله زودتر بانجام این خدمت موفقیت
حاصل گردد .

رئیس — آقای محمد هاشم میرزا
(اجازه)

محمد هاشم میرزا — این
مطلب خیلی مایه خوشبختی است و همه
نمایندگان مجلس هم رأی می دهند که از
حقوق گمرکی معاف باشد ولی مهمل داشتم
بطور پیشنهاد از طرف دولت بیاید و بکنند
ولی این بطور راپورت است و فعلاً جز
تشکر از آقایانی که باین خیال افتاده اند
کار دیگری نداریم و باین جهت بنده نمی
توانم در این باب مذاکره کنم

رئیس — چون جمعی از آقایان
پیشنهاد کرده بودند که خواننده شود قرائت
شد حالا اگر مخالفی نباشد بهیئت دولت
نوشته شود حتی المقدور باین قبیل تاسیسات
مساعدت کنند

بعضی لوايح هم حاضر شده بود که
جزء دستور شود ولی بواسطه اینکه آقایان
وزراء تغییر کرده اند چند فقره آن لوايح
را برای مطالعه مسترد کرده اند این است

که چیزی برای دستور حاضر نیست بعد
اطلاع داده خواهد شد که چه روزی جلسه
می شود و دستور چه خواهد بود
(مجلس نیم ساعت بعد از ظهر
ختم شد) مؤتمن الملك
جلسه ۱۱۰

صورت مشروح مجلس
یوم يكشنبه ۶ ذی قعدة
۱۲۴۰ مطابق یازدهم
سرطان ۱۳۰۱

مجلس سه ساعت قبل از ظهر بر ریاست
آقای مؤتمن الملك تشکیل گردید
(صورت مجلس یوم شنبه ۳ سرطان
را آقای امیر ناصر قرائت نمودند)

رئیس — آقای سلیمان میرزا
(اجازه)

سلیمان میرزا — در صورت مجلس
بنده را جزء غائبین بدون اجازه نوشته اند
در صورتی که بنده مریض بودم و اطلاع هم
داده بودم

رئیس — غفلت شده اصلاح می شود
آقای حائری زاده

(اجازه)

حائری زاده — در جلسه گذشته
قرار شد کسانی که راجع به پیشنهاد بنده
رأی می دهند مفاد آن پیشنهاد درباره آنها
مجری شود و چهار نفر در آن رأی دادند
در صورت مجلس ذکر می از آن نشده
است .

رئیس — بسته به بل خودشان است که
اگر بخواهند در خارج اجراء نمایند دیگر
ملاحظات نیست ؟
(اظهار می نشد)

رئیس — صورت مجلس با يك فقره
اصلاح تصویب شد لایحه قانونی مالیات کثیرا
مطرح است

ماده اول قرائت می شود
(بشرح ذیل قرائت شد)

ماده اول مالیات کثیرا صدی چهار از
قیمت کثیرا است به نرخ محل صدور آن از سر
حد که مامورین گمرک در موقع صدور دریافت
می دارند .

رئیس — آقای کازرانی مخالفند ؟
آقا میرزا علی کازرانی —
بله بنده مخالفم
رئیس . بفرمایند

آقا میرزا علی کازرانی .
بنده باین لایحه مخالفم بهمان دلیل
که با صد بیست مخالف بودم لیکن بنده
خیلی مهمل داشتم بفهمم کمیسیون از روی چه
دلیل ابتدا این مالیات را صد بیست رأی
داد و بعد که در مجلس مخالفت شد آن را
به صد پنج تنزل داد حالا صد چهار پیشنهاد
کرده است به علاوه با نهایت تعجب
عرض میکنم در چنین موقعی که صادرات
ما در درجه صفر در حکم عدم است کمیسیون

را که دولت برای رسیدگی به امر کثیرا تشکیل
داد نمی دانم بچه مدرک رأی داد که از
کثیرا صد بیست مالیات گرفته شود قدرت
وقوت و ضعف هر ملتی منوط به قلت یا
کثرت صادرات آنها است در مقابل صادرات
آنها است در مقابل واردات و امروز همه
آقایان می دانند که صادرات ما در مقابل
واردات در حکم عدم است کلیه صادرات ما
منحصراًست به قالی و کثیرا و تریاک و اتفاقاً
هر وقت از اینها در مجلس مطرح مذاکره
میشود يك معمولاتی بر آن ها می شود .
راجع به تریاک اشتباه کردم در مجلس از
آن مذاکره نشد ولی در یکی از جراید
درج شود بود که در وزارت فوائد عامه
کمیسیونی تشکیل شده و تصمیم کرده اند
زرعات تریاک بکلی موقوف شود حالا این
مسئله از موضوع خارج است ولی برای
تذکر خاطر آقایان عرض کردم قضیه قالی
را که آقایان بخوبی اطلاع دارند قضیه
کثیرا هم گاهی صد بیست گاهی صد پنج
گاهی صد چهار برای مالیات مذاکره
می شود دلائلی هم برای هر يك اقامه میشود
که از روی يك اصل مسلمی نیست اصل
مسلم این است که صادرات مملکت مادام
که محل احتیاجی در داخله نداشته باشد
نباید هیچ گمرکی برای صدور آن وضع
شود چرا ؟ برای اینکه صادرات بتوانند در
بازار عمومی دنیا در مقابل مال التجاره
های سایرین مقاومت کنند . ولی ممکن
است وقتی این صد پنج یا صد چهار بر آن
تعمیل شود در مقابل مقامی که از مالک
سائره وارد می شود در بازار عمومی نتواند
مقابله کند و بالنتیجه همین تعمیل سبب
می شود که بکلی تجارت از بین برود کثیرا
يك چیزی است که اگر استخراج نشود
بس از يك مدت متعادی بکلی از بین میرود
و بعکس هر چه بیشتر استخراج شود سبب
از دیار ثروت مملکت و هایدی ملت است و در
داخله هم هیچ مصروف ندارد و این قسم
اجناس را علاوه بر اینکه نباید چیزی بر
آنها تعمیل کرد دولت باید مساعدت و کمک
هم بکند که اگر يك کروار استخراج میکنند
دو کروار استخراج کنند و اگر
چهار کروار و بالاخره هشت کروار
استخراج کنند حالا بعضی از آقایان میفرمایند
اگر ما از این قسم اجناس مالیات نگیریم
دولت از کجا بیاورند . اولاً این دلیل
منطقی نیست زیرا هزار راه دیگر هست
و ممکن است از خیلی چیزهای دیگر مالیات
بگیریم دلیل ندارد ما يك مالیاتی وضع
کنیم که عوض اینکه صد پنج عاید دولت
شود صد پنجاه ضرر به مملکت وارد آید
به علاوه این کثیرا که بخارجه برود در عوض
آن شکر وارد می شود که صد پنجاه گمرک
از آن گرفته میشود اگر کثیرا و قالی و تریاک از
ایران بخارجه نرود پس چه باید برود ؟

با این فقر عمومی که سر تا سر مملکت را فرا گرفته آنوقت ما بیایم باین دو سه فقره صادرات هم يك تعمیلاتی وارد بیآوریم. کما اگر صد ۲۰ تصویب می شد در حکم ممنوعات بود و معنایش این بود که بهیچوجه کثیرا خارج نشود پس در مقابل این همه واردات ما چه باید بکنیم قبل از اینکه بلژیکی ها در گمرک وارد شوند و گمرک را در تحت دیسپلین اداری در آورند و آن را اداره کنند صادرات ما بی اندازه کم بود خود بنده متصدی و مباشر بودم بقدری صادرات کم بود که لایف قطع طلا و نقره از ایران خارج می شد ولی پس از اینکه بلژیکی ها آمدند و گمرک را اداره کردند نظر باینکه گمرک اغلب صادرات را موقوف کردند و گمرک واردات هم نسبت بسابق زیادتیر کردند نتیجه این شد که قبل از جنگ صادرات ما بر واردات زیادتی داشت يك دلیل روشن برای این مسئله عرض میکنم اگر آقایان به استانتیک گمرکی قبل از جنگ مراجعه فرمایند خواهند دید که در آن موقع طلا و نقره چه واردات بودند صادرات و همین دلیل بزرگی است.

زیرا اگر صادرات ما مثل امروز کمتر از وارداتمان بود مجبور بودیم طلا و نقره از ایران خارج کنیم نه اینکه وارد شود چنانچه امروز بواسطه کمی صادرات همینطور شده که طلا و نقره از ایران خارج میکنند بهر جهت تا قبل از جنگ صادرات ما زیادتی بر واردات داشت ولی امروز یا بواسطه پیش آمدن جنگ بین المللی یا جهات دیگر کار بجائی رسیده که صادرات ما نسبت بواردات در درجه صفر در حکم عدم است و بهمین سبب تجار محترم که در واقع بنده آنها را در خدمت بوطن اولین مجاهد می دانم با فقدان وسائل و عدم توجه دولت نسبت بآنها از مجلس استرحام و استعفا کرده که اغلب واردات را ممنوع کند و معنی این تقاضا این است که تجارت ما را موقوف کنند چرا اینکار را میکنند؟ برای اینکه ما فقیر شده ایم و مملکت ما فقیر شده است و در مقابل واردات هیچ امتیه نداریم که بخارجیه حمل کنیم آنوقت بعضی از آقایان می فرمایند تجار که این کثیرا را بخارجیه حمل میکنند يك منافع فوق العاده عاید آنها می شود که اگر مثلا بیش از صد پنج هم از آنها گرفته شود چندان تعمیلی بر آنها وارد نمی شود در صورتی که اینطور نیست مثلا يك تاجر وقتی مقداری کثیرا می خواهد از ایران بخارجیه حمل کند اولاً قیمت ثابتی ندارد و نمی داند به چه قیمت بفروشد و نمی داند به چه قیمت در خارج آن کثیرا را می خردند بملأه چقدر بایستی کرایه حمل و نقل بدهد وقتی برات بوند بگیرد چقدر باید بدهد این دیگر بسته بنظر بانك است امروز قیمت پوندشش تومان است فردا چهار تومان می شود هر روز يك نرخ برای آن

بنظر بانك معنی می شود با همه اینها وقتی کثیرا بخارجیه رسیدش ماه هفت ماه بلکه بیشتر معطل بماند و مشتری پیدا نمی کند و بالاخره تاجر مجبور می شود مال التجاره اش را بهراج بگذارد گاهی تومانی شش قران گاهی تومانی ۱۱ قران عایدش می شود بهر جهت از ابتدا که خمس تاجر کثیرا را می خرد تا وقتی می فروشد هیچ نمی داند چقدر باید بفروشد؟ چقدر باید بکرایه بدهد؟ چقدر باید بفروشد؟ و همین سبب می شود که بعضی از تجار و ورشکست می شوند و اگر شخصی تاجر از کلیه تجارتش در آخر سال تومانی ۲۵ دینار کفایده ببرد در آخر سال صاحب يك تمول فوق العاده می شود بهر جهت بنده عقیده ندارم بهیچ اسم و رسم بر کثیرا چیزی تعمیل شود.

حالا بعضی آقایان می فرمایند گمرک نیست مالیات است هر چه می خواهد باشد آیا اگر گمرک نباشد و مالیات باشد در امر تجارت هیچ دخل نیست؟ عرض این است که بنده بهیچوجه عقیده ندارم بهیچ اسم و رسم چیزی از کثیرا گرفته شود این بود عقیده بنده.

رئیس - آقای حائری زاده مخالفید؟

حائری زاده - بلی بنده مخالفم و پس از يك موافق عرض می کنم.

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب.

حاج میرزا عبدالوهاب - بنده هم مخالفم.

رئیس - آقای رفعت الدوله مخالفید یا موافق؟

رفعت الدوله - بنده موافقم.

رئیس - بفرمائید.

رفعت الدوله - اولاً بعضی از آقایان تصور می فرمایند کمیسیون قوانین مالیه مصمم شده است که حتماً يك گمرک

گزارش برای کثیرا وضع کند در صورتی که اینطور نیست و این مسئله منوط برای اکثریت مجلس است و این را هم دولت مالیات کثیرا را صدیست بمجلس پیشنهاد کرده پس از آنکه بمجلس آمد و قدری مذاکره شد تغییر کرد و کمیسیون قوانین مالیه هم بعد بیست عقیده نداشت و عقیده اش صدی پنج بود و آنکه آقای کازرانی می فرمایند اگر دولت مساعدت کند و زیادتیر کار کند شاید عایدی کثیرا بالغ بر ده کرور بشود هیچ هم بهیچ چیزی نیست شاید آقا مربوط نیستند استهراج کمتر از چهار نفت نیست که هر قدر زیاد تر در آن کار کنند نفت بدهد این يك بونه است خیلی ضعیف و بی چته سه مرتبه در نه سال که آن را تیغ زدند و کثیرا گرفتند بکلی نابود می شود آقایانی که مربوط هستند میدانند

این مرض بنده منطقی است و متمهد می شوم کثیرای ایران هیچوقت ازدو کرور عایداتش تجاوز نمیکند مگر اینکه خدا بخواهد يك منده تومان بایست تومان فییمت پیدا کند در این صورت نیز اگر دولت صدی پنج مالیات بگیرد هیچ ضرر و لطمه بتجارت وارد نیاید، ملاحظه فرمایند چرا از توتون و برن گمرک می گیرند؟ در صورتیکه در محل هم از آنها مالیات گرفته می شود هما چرا در باره آنها حرفی نمی زنند؟ ولی این مالیات را که قبلاً امناء و میا هیرین مالیه صدیست و صد سی میگرفته اند و کمیسیون برای اینکه رفع تعذبات آنهارا کرده باشد قرار گذاشته است که کثیرا در محل آزاد باشد یعنی هر چه هم در داخله مصرف می شود مالیات ندهند و فقط آنچه بخارجیه حمل می شود صد چهار مالیات بدهد اعتراض میکنند؟ بعقیده بنده این تربیت خیلی خوب است و ما هم هیچوقت دولت و ملت را از هم منفصل نمی دانیم ما منافع دولت را منافع ملت و ضرر ملت را ضرر دولت می دانیم و باید سعی و کماک کنیم که هر دو طرف راحت باشند و بعقیده بنده این مالیات مالیات عادلانه است و بهیچوجه هم برای تجارت ضرری ندارد

رئیس - آقای حائری زاده

حائری زاده - بنده میل داشتم

آقای وزیر مالیه هم تشریف داشته باشد زیرا آقای وزیر مالیه وقتی که کالت داشتند

خودشان منکر گرفتن مالیات کثیرا بودند و میگفتند از کثیرا و انقوزه و قلیات اصلاً

بتابد مالیات گرفته شود و این مسئله را هم پیشنهاد کرده بودند حالا می خواستم

بدانم آقای وزیر مالیه هنوز بعقیده سابق خودشان باقی هستند یا اینکه عقیده ایشان تفاوت کرده و اگر عقیده ایشان بر آن

عقیده سابق باشد خوب است این لایحه را مسترد دارد و در این مسئله اصلاً مذاکره

نشود زیرا مجلس حق ندارد بیش از آنچه دولت پیشنهاد می کند چیزی تصویب نماید

و خیلی میل داشتم بدانم اگر پس از وزیر شدن عقیده ایشان تغییر کرده است آنوقت

در این باب مذاکره شده و ما ادله خودمان را بیان کنیم که این مالیات مضرات و باید

سمی کنیم که صادرات زیاد شود بهر جهت پس از اینکه بنده عقیده ایشان را دانستم

عرض خود را عرض میکنم

رئیس - وزیر مالیه از مفاد این پیشنهاد بغوی مستحضراست و اگر مخالف

بودند حاضر می شدند و عقیده خود را اظهار می نمودند و اگر در مجلس حاضر

نشدند معلوم می شود با این رایورت موافقت دارند

حائری زاده - پس بنده پیشنهاد ایشان را می خوانم نوشته اند بنده پیشنهاد می کنم بجای لایحه بماده واحده ذیل رای

گرفته شود مالیات و عوارض که تاکنون از مواد کثیرا و انقوزه و قلیات دریافت می شده است بکلی موقوف و از تاریخ اجراء این قانون در داخله مملکت هیچ گونه مالیاتی که آن را استهراج مینمایند و چه از تجار و معاملین آن نباید مطالبه شود

رئیس - این مسئله که شما می فرمائید خارج از موضوع است اگر اظهار می دارید بفرمائید وزیر مالیه وقتی و کیل بود این عقیده را داشت مربوط باین مسئله نیست

حائری زاده - پس دیگر لازم نیست بنده ادله عرض کنم زیرا این مسئله که

باید صادرات را زیاد کرد اولاً لازم ندارد و این تعمیلی را بر کثیرا وارد می شود

صادرات را محدود می کند و بنده عقیده ندارم يك مالیاتی را من غیر

مستقیم بر يك عده مزدور و فقیر که در صحراها و کوهها کثیرا استهراج مینمایند

تعمیل کنم

رئیس - آقای آقا میرزا سید حسن - بلی موافقت؟

آقا میرزا سید حسن - بلی موافقت

رئیس بفرمائید

آقا میرزا سید حسن - بطوری که سابق از کثیرا مالیات می گرفته اسباب

زحمت تجار شده بود کمیسیون قوانین مالیه برای رفع این مضطورات و تسهیل

حمل و نقل کثیرا چندین جلسه در این باب مذاکره کرد و بالاخره در مجلس نتیجه

این شد که یا صد پنج بنرخ یا صد سه بنرخ سرحد در گمرک از کثیرا مالیات دریافت

شود بیشتر نظر کمیسیون چنانچه در لایحه سابق هم نوشته بود این بود که

صد پنج بنرخ محل مالیات گرفته شود ولی اشخاصی که پیشنهاد کرده بودند صد

سدهر گمرک بنرخ سرحد گرفته شود خود آنها پس از مذاکرات با کمیسیون

حاضر شدند صد چهار در گمرک گرفته خود که رضایت خاطر موافقین و مخالفین

هر دو بعمل آمده باشد و کمیسیون هم پس از مذاکرات این مسئله را پذیرفت

گمان نمی کنم صد چهار برای تجار و برای معاملین کثیرا اسباب زحمت باشد و

لطمه هم بتجارت وارد نمی آورد و حقیقه اگر رای و عقیده اکثریت مجلس این باشد که صد چهار صدمه و لطمه بتجارت وارد می آورد ممکن است مالیات را صد سه

تغییر دهند و ای بعقیده بنده صد چهار عیبی ندارد

رئیس - آقای حاج میرزا عبدالوهاب

(اجازه)

حاج میرزا عبدالوهاب - مطالبی را که بنده می خواستم عرض کنم آقای کازرانی فرمودند و دیگر لازم نمی دانم

آن را تکرار کنم همین قدر عرض می کنم که بکلی با هر قسم تعمیلی که بر صادرات بشود مخالفم و چون وارداتمان زیادتس بر صادرات دارد باین جهت باید صادرات را بکلی آزاد گداهت

رئیس آقاسید یعقوب
(اجازه)

آقاسید یعقوب - بنده همانطور که آندفهم هم عرض کردم باتمام فرمایشات آقایان و بالایحه مخالفم . . .

رئیس - بنده تصور کردم موافق هستید

آقاسید یعقوب - خیر هم با بسا لایحه هم با فرمایشات آقایان مخالفم رئیس - پس تامل بفرمائید بعد از يك موافق بفرمائید

آقای حاج شیخ اسدالله
(اجازه)

حاج شیخ اسدالله عرضی ندارم رئیس آقای اقبال السلطان
(اجازه)

اقبال السلطان - در موضوع وضع مالیات کتیرا چندین جلسه مذاکرات بعمل آمد بعد از آنکه رای اکثریت مجلس را کمیسیون قوانین مالیه فهمید صد چهار برای مالیات کتیرا معین و بمجلس پیشنهاد کرد امروز باز همان تلگرافی هائی که در شود اول برای آقایان بود هنوز آن نگرانها باقی است آقای کازرانی و بعضی دیگر از آقایان نمایندگان می فرمایند بر صادرات نباید چیزی تحمیل کرد چرا؟ برای اینکه سبب گرانی مال التجاره و بفروش نرفتن آن در ممالك خارجه می شود بنده هم تصدیق میکنم که بر صادرات نباید تحمیل کرد حتی امکان نباید اسباب تسهیل بیوه مال التجاره را فراهم ساخت ولی باید دید این مسئله برای کدام مملکت است و آیا مملکت ایران بواسطه صادراتش می تواند با ممالك دیگر رقابت کند؟ بنده که هرچه فکر می کنم بنظر نمی رسد که دولت ایران بتواند بتوسط صادراتش با ممالك دیگر رقابت تجارتي داشته باشد چرا؟ برای اینکه وسائل حمل و نقل بدبختانه برای ایران فراهم نیست آن مال التجاره که در ایران برای حمل و نقل يك خروار آن به مملکت دیگر بجهای یا شصت تومان کرایه می گیرند در ممالك خارجه شاید با پنج باشش تومان يك خروار آنرا حمل میکنند از باب کرایه يك تفاوت عمده بین تجارت ایران و تجارت ممالك دیگر هست که بهجوقت موازنه بین آنها حاصل نمیشود اگر يك مال التجاره در مملکت ایران باشد و عین همان مال التجاره هم در یکی از ممالك خارجه باشد و بخواهند این هر دو مال التجاره را بمملکت ثالثی حمل کنند تجار ایران بواسطه گرانی کرایه نمی توانند مال التجاره خود را بآن مملکت حمل کنند و چون خروار پنجاه شصت تومان تفاوت کرایه دارد نمی تواند مال التجاره خود را مثل مال التجاره دیگران بفروش

برسانند پس این مال التجاره که از ایران بخارجه حمل می شود مال التجاره ایست که در مقابل رقیب ندارد اگر هم رقیب داشته باشد مال التجاره آنها با اندازه نیست که مانع فروش مال التجاره ایران در مملکت ثالثی بشود بنابراین بعقیده بنده اگر وضع مالیاتی بر مال التجاره بشود ضرری بتجارت بر صادرات وارد نمی آورد آن مقدار مال التجاره که باید حمل شود حمل میشود زیرا در خارجه باین مال التجاره هائی که از ایران صادر می شود احتیاج دارند و اگر از ممالك دیگر عین این مال التجاره که از ایران صادر می شود حمل شود مال التجاره ایران بهیچوجه بفروش نمیرسد و این اجناس که از ایران بخارجه حمل می شود اجناسی است که منحصر بایران است مثلاً کشمش که در روسیه بفروش میرود منحصر بایران است اگر از مملکت دیگری کشمش را بروسیه حمل کنند اسباب ضرر تجار ایرانی می شود پس این صد چهار که برای کتیرا مالیات وضع شده چندان تعمیلی بر تجارت وارد نمی آورد و اگر حساب کنیم خواهیم دید که این صد و چهار مالیات کتیرا يك من يك قران خواهد شد زیرا وقتی دقت کنیم می بینیم کتیرا خوب و بدش روی هم رفته بکمن بیست و پنج قران ارزش دارد و صد چهار بیست و پنج قران یکقران می شود پس يك من يك قران مالیات برای کتیرا چیزی نیست که سبب بشود کتیرا بخارجه حمل نشود و لطمه بتجارت وارد بیاورد تعمیلی که بر مال التجاره ایران وارد می شود از حیث کرایه است و فراهم نبودن وسائل حمل و نقل است که صد و چهار تجارت وارد می آورد پس بهتر این است که آقایان چندان سختگیری نفرمایند و این لایحه زودتر از مجلس بگذرد

رئیس - آقاسید یعقوب
(اجازه)

آقاسید یعقوب - بنده نظرم این نیست که بخواهم جلب نظر کسی را بکنم صلاح حال مملکت مقدم بر این است که بنده سعی کنم ذهن بعضی را متوجه بخودم بکنم آیه صریح قرآن است و اهلوا انما غنتم من شیئی فان الله خمسہ در اینجا غنیمت مطلق فائده است و برای کسانی است که از مملکت فایده میبرند از هر چه باشد ذکوة هم همین طور است و باید ده يك آنرا برای اداره عمومی مملکت بدهند فرق نمی کند هر کس از هر چه فایده میبرد باید يك چیزی از آن را برای اداره عمومی مملکت بدهد خیلی تعجب است که هر مسئله بمجلس می آید فوری ما داد می زنیم وای بر صادرات تحمیل وارد آوردند و ما نمی توانیم يك کلمه حرف بزنیم و تا حرف می زنیم فوراً با حمله می کنند که بر صادرات تحمیل نکنید این طور نیست ما می گوئیم اعضای که از مملکت فایده می

برند باید بدولت چیزی بدهند که دولت بتواند کار آنها را اداره کند اما می آئیم يك کلمه حرف بزنیم يك مرتبه فریاد میکنند که ای فقرا ای ضعیفا می خواهند بر آنها مالیات تحمیل کنند گاهی می گویند بر ضعیفا و فقرا که با ناخن های خودشان کتیرا در میاورند تحمیل می شود گاهی می گویند می خواهند صادرات مملکت از بین میرود خیر هیچ این چیزها نیست يك مرتبه دارای کتیرا است کتیرا بگیر ده پانزده نفر عمه را اجبر میکنم و روزی چهارقران بهريك از آنها می دهد و آنها کتیرا استخراج میکنند و صاحب کتیرا آن را به آقا میرزا علی که تاجر است می فروشد و ایشان هم بخارجه حمل میکنند حالا اگر دولت يك مالیاتی بر آن تحمیل نمود تاجر هم بر قیمت مال التجاره خود اضافه مینماید و سرمایه خودش را در می آورد حالا شما دلسوزی میکنید که چرا کتیرا در خارجه گران بفروش میرسد خیر آقا اگر این مالیات را صد و پنج هم قرار بدهیم هیچ نکتی بتجارت ما وارد نمی آید چه ضرر دارد از يك عوایدی که هیچ سرمایه صرف تهیه آن نکرده اند صد پنج هم بدولت بدهند این است که بنده همان طور که سابقاً هم عرض کردم معتقدم صد پنج بگیرند و با این صد چهار که در شعبه معین کرده اند مخالفم

رئیس - در ماده اول مذاکرات کافی نیست؟

(جمعی گفتند کافی است)

رئیس - قرائت می شود و رای می گیریم

(مجدداً بمضمون فوق قرائت شد)

رئیس - آقایان بیکه ماده اول را تصویب میکنند قیام بفرمایند

(اکثر نمایندگان قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد ماده دوم قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده دوم - مالیات و عوارضی که تا کنون از مواد کتیرا و انقوزه و قلیاب در یافت میشده است بکلی موقوف و از تاریخ اجراء این قانون در داخله مملکت هیچگونه مالیات و عوارض بهر اسم و رسم که باشد چه از ممالك چه از عماله که آن را استخراج می کنیم و چه از تجار معاملین آن نباید مطالبه شود

رئیس - آقای آقا میرزا علی کازرانی

(اجازه)

آقا میرزا علی کازرانی - بنده این ماده را در اینجا زائد می دانم زیرا مالیاتی که گرفته می شود در صورتیکه مجلس تصویب نکرده باشد بکلی نوع غارتگری و ظلمی است که بر مردم شده است و مطابق این ماده ما

می گوئیم آن ظلم و تعدی موقوف باشد البته ظلم باید موقوف باشد تعدی باید موقوف باشد بنده ارتباط این مطلب را باین وانحصار آن را به کتیرای تنها نمی دانم چه معنی دارد رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله
(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - آقای آقا میرزا علی در تحت عنوان مخالفت با این ماده باید اصل کلی و اصل مسلمی هم مخالفت فرمودند اگر يك عوارضی که در دوره قنوت وضع شده است مجلس همین قسم آن را مسکوت عنه بگذارد مثل این است که مجلس صحت آن را تصدیق میکند (بعضی گفتند خیر این طور نیست)

حاج شیخ اسدالله - بخصوص در صورتی که بمجلس هم آمده باشد آنوقت اگر آقا بفرمایند بنده رای نمی دهم و اظهار مخالفت می نمایند یعنی چه؟ باید مالیات سابق بجال خودش باقی باشد رئیس - در این ماده دیگر مخالفتی نیست دو فقره پیشنهاد رسیده است قرائت می شود

(پیشنهاد آقای شیخ الاسلام اصفهانی بمضمون ذیل قرائت شد)

مقام محترم ریاست مجلس شورای ملی بنده پیشنهاد میکنم که لفظ اجراء در ماده دوم تبدیل شود بلفظ اعلان

رئیس - توضیح بدهید

شیخ الاسلام - بنده همانطوری که خدمت آقای طباطبائی هم عرض کرده ام تصور می کنم اینجا يك دوری لازم بیاید بواسطه اینکه صد چهار در سرحد گرفتن مستلزم این است که اخذ مالیات در محل موقوف شده باشد و موقوف شدن اخذ مالیات در محل مربوط باین است که در سرحد این قانون اجرا شده باشد این است که پیشنهاد کردم لفظ اجراء تبدیل بلفظ اعلان شود که بعد از این که این قانون اعلان شد مردم آسوده باشند نه اینکه هر وقت پیش امنای مالیه بروند جواب بدهند هنوز قانون اجرا نشده و از سرحد هم که استعمال میکنند جواب بدهند هنوز قانون اجرا نشده است این است که بنده این پیشنهاد را تقدیم داشتم و آقای طباطبائی هم قبول فرمودند مخبر - کمیسیون این اصلاح را قبول می کند

رئیس - اصلاح دیگری از طرف آقای حائری زاده رسیده است قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)

حائری زاده پیشنهاد می کند که بعد از ماده دوم توضیح ذیل نوشته شود

توضیح دولت و مالکین مراتع حق ندارند بعنوان حق المرتع و غیره از مستخرجین کتیرا و انقوزه و قلیاب چیزی مطالبه نمایند

محمد هاشم میرزا - این پیشنهاد

بر خلاف اصول مالکیت است
رئیس - آقای حائری زاده
(اجازه)

حائری زاده - من این جمله را می دانم که شرعاً نمی شود مالک را از حق مالکیت خودش منع کرد ولی ما همیشه يك ماده قانون را جلو خودمان می گذاریم و سایر مواد را کنار می گذاریم و بیهانه قانون اسلام حقوق مردم را پایمال می کنیم مثلاً فلان مالک يك قناتی حفر کرده است و ده هزار ذرع زمین را مشروب می سازد و این اراضی را که آب آن قنات مشروب می سازد جزء ملک او نیست آنوقت ده فرسخ را حریم آن قرار می دهد و بعنوان این که این زمین حریم قنات من است از کارگرانی که می روند کتیرا استخراج نمایند جلوگیری می کند و بعنوان حق المرتع از آنها پول می گیرد بمقیده بنده خوب است يك حدودی برای این موضوع معین شود که اقلاً کارگرا بتوانند از علف صحرا استفاده کنند و از آنها جلوگیری نشود نه اینکه يك جا حق المرتع بدهند و یکدفعه هم از آنها در سرحد مالیات بگیرند خوب است آقای وزیر يك طرح و زمینه برای کار تهیه کنند که آن بدبختها راحت و آسوده باشند حقوق آنها محفوظ باشد و اگر اصلاح دیگری بنظر آقایان برسد پیشنهاد بفرمایند بنده با ایشان موافقت می نمایم نه اینکه يك مالک ده فرسخ زمین را از برای ملک خودش حریم قرار بدهد و مردم را از استفاده نمودن از گیاه صحرا محروم کند

رئیس - آقای تدین عضو کمیسیون هستند ؟
تدین - خیر ولی مخالف با این پیشنهاد آقای حائری زاده هستم
رئیس - آقای سلطان العلماء
(اجازه)

سلطان العلماء - برای تذکر خاطر آقای حائری زاده عرض می کنم علاوه بر اینکه این پیشنهاد مخالف است با الناس مسلطون علی اموالهم و انفسهم با قانون اساسی هم مخالف است و با فرض که آقایان باین پیشنهاد رای بدهند قانونیت ندارد و بنده در این موقع بیش از این عرضی ندارم
رئیس - آقای حاج شیخ اسدالله
(اجازه)

حاج شیخ اسدالله - بنده عرضی ندارم
رئیس - آقای آقا سید محمد تقی طباطبائی
(اجازه)

آقا سید محمد تقی - عریض بنده گفته شد
رئیس - کمیسیون در این اصلاح چه عقیده دارد
مخبر - این مذاکره که در کمیسیون

شد ولی بواسطه همین محظوراتی که اینجا صحبت شد قرار شد این مسئله مسکوت عنه بماند باین جهت کمیسیون نمی پذیرد
رئیس - رای می گیریم بقابل توجه بودن اصلاح آقای حائری زاده آقایانی که این اصلاح را قابل توجه میدانند قیام نمایند .

(فقط دو نفر قیام نمودند)
رئیس - قابل توجه نشد پیشنهاد دیگری از طرف آقای حاج امین التجار رسیده است قرائت می شود
(بمضمون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می کنم که اسم انقوزه و قلیاب از این ماده حذف شود
رئیس - آقای حاج امین التجار
(اجازه)

حاج امین التجار - از این ماده اینطور معلوم می شود که از انقوزه و قلیاب هم باید مالیات گرفته شود در صورتی که رای مجلس این بود که از آنها چیزی گرفته نشود باین جهت پیشنهاد کردم این دو کلمه از این ماده حذف شود

مخبر - مقصود از این ماده همان است که فرمودید و اگر این دو کلمه را از اینجا حذف کنیم آنوقت همان صدی بیست یا صدی سی را که سابق می گرفتند خواهند گرفت .

حاج امین التجار - پیشنهاد را مسترد می دارم
رئیس - ماده دوم قرائت می شود و رای می گیریم
(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده دوم - مالیات و عوارضی که تا کنون از مواد کتیرا و انقوزه و قلیاب دریافت می شده است بکلی موقوف و از تاریخ اعلان این قانون در داخله مملکت هیچگونه مالیات و عوارض بهر اسم و رسم باشد چه از مالک و چه از عماله که آنرا استخراج می کنند و چه از تجار معاملین آن نباید مطالبه بشود .

رئیس - رای می گیریم بماده دوم بترتیبی که قرائت شد آقایانی که ماده دوم را تصویب می کنند قیام بفرمایند
(اغلب قیام نمودند)

رئیس - تصویب شد . ماده سوم قرائت میشود .
(بمضمون ذیل قرائت شد)

ماده سوم - صاحبان کتیرای موجوده باید در مدت یکماه پس از نشر اعلان از طرف دولت کتیرای خود را بداره مالیه محل ارائه نموده جواز مجانی دریافت دارند تا در موقع خروج از سرحد از پرداخت مالیات معاف باشند .

رئیس - آقای ارباب کیخسرو
(اجازه)
ارباب کیخسرو - می خواستم آقای

مخبر توضیح بدهند که مقصود از جواز مجانی چیست ؟
اگرچه بنده با اساس مطلب مخالف بودم و در آنوقت نوبت به بنده نرسیده عریض را عرض کنم و چون اکثریت مجلس رای داد البته مطاع است ولی می خواستم از آقای مخبر سؤال کنم که مقصود از جواز مجانی چیست ؟

آیا مقصود این است به کسانی که مالیات خود را در محل پرداخته اند جواز صدور داده شود یا بصاحبان کتیرا فرجه داده می شود که در ظرف یکماه اعم از این که مالیات داده باشد یا نه داده باشد کتیرای خود را ارائه دهند و جواز دریافت نمایند مقصودم این است توضیح داده شود که معلوم شود .

مخبر - چون ممکن است يك مقدار کتیرا از سال گذشته باقی باشد و مالیات خود را به ترتیب سابق پرداخته باشند و برای این که مجدداً در موقع صدور در سرحد گرفتار این مالیات نشوند بدون این که چیزی بدهند يك جواز مجانی بآن ها داده می شود که کتیرای خود را از سرحد خارج کنند .

رئیس - آقای کازرانی
(اجازه)

آقای میرزا علی کازرانی - يك قسمت از عریض بنده را ارباب کیخسرو اظهار نمودند بعلاوه عقیده بنده این است که مدت یکماه خیلی حکم است زیرا اشخاصی که اطلاع کاملی از اوضاع داشته باشند میدانند که وسیله سربیزی برای کسب اطلاع و اخبار نداریم و اگر مدت کمتر از سه ماه باشد کافی نیست این است که بنده پیشنهاد میکنم سه ماه بصاحبان کتیرا فرجه داده شود که در این مدت بتوانند کتیرای خودشان را به محل صدور جواز برسانند .

رئیس - آقای فتح الدوله
(اجازه)
فتح الدوله - سؤالی را که آقای ارباب کیخسرو از آقای مخبر نمودند چون جواب آقای مخبر بنده را قانع نکرده این است که می خواهم مجدداً سؤال کنم زیرا که این ماده بطور مطلق نوشته شده است و توضیحی که آقای مخبر دادند گویا مقصودشان این بود کتیراهائی که سابقاً مالیات خود را پرداخته اند باید از اداره مالیه جواز مجانی دریافت نمایند و مقصودم این است که آنها از مالیات معاف باشند ولی در این ماده بطور مطلق نوشته شده است و چون موقع استخراج کتیرا هم نزدیک است و باید دانست بآنها هم جواز مجانی داده می شود و از حقوق گمرکی معاف می شوند یا خیر ؟

يك قسمت کتیراهای امسال است و ممکن است کتیراهائی هم که از سابق مانده

يك قسمتشان مالیات نداده باشند آیا آنها هم جواز مجانی داده میشود یا خیر ؟ می خواستم بدانم منظور بین این سه قسمت را تفکیک میکنند .

رئیس - آقای ناظم دفتر
(اجازه)

ناظم دفتر - عریض بنده را آقای فتح الدوله فرمودند و دیگر عرضی ندارم .

رئیس - آقای سلطان العلماء
(اجازه)

سلطان العلماء - بنده می خواستم توضیحی عرض کنم که آقای مخبر اظهار نمودند .

رئیس - آقای اقبال السلطان
(اجازه)

اقبال السلطان - در جلسه گذشته آقای ارباب کیخسرو راجع به کتیرا اعتراض نمودند و آنوقت عبارت ماده اینطور بود که تجار در موقع حمل کتیرا جواز های خود را بداره گمرک ارائه دهند تا از تادیبه مالیات در گمرک معاف باشند آقای ارباب کیخسرو اعتراضشان این بود که تجار سندی در دست ندارند آنوقت از یکطرف مالیات را پرداخته اند و از طرف دیگر در گمرک هم از آن ها مطالبه می شود این مطلب در کمیسیون مذاکره شد و بالاخره اینطور نتیجه گرفته شد که مطلق کتیراهای موجود اعم از این که مالیات پرداخته باشند یا نپرداخته باشند تا يك ماه دیگر که موقع استخراج کتیرای جدید است به آنها مهلت داده شده که کتیرای خودشان را بداره مالیه محل ارائه داده و جواز مجانی دریافت دارند تا در موقع خروج از آنها معاف نشود

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا
(اجازه)

محمد هاشم میرزا - مقاصدی را که آقای اقبال السلطان فرمودند از این عبارتها مفهوم نمیشود عبارت قانون باید بقدری واضح باشد که اشخاصی هم که کتیرا می فروشند آنرا بفهمند نه اینکه منحصر باین باشد که کمیسیون مالیه آن را تفسیر کند باین جهت باید نوشته شود (صاحبان کتیرا های موجوده که مالیات خود را پرداخته اند) و اشخاصی که مالیات خود را نپرداخته اند وقتی رفتند در سرحد باید موافق این قانون جدید مالیاتشان را بپردازند ولی آنها را که مالیات خود را پرداخته اند برای اینکه اسباب زحمت برای آنها نشود باید تحصیل جواز نمایند يك ماه هم برای این کار خیلی کم است و باید اقلاً سه ماه باشد بجهت اینکه بعضی جاههاست که شاید فاصله آن تا محلی که میخواهند جواز بگیرند هفتاد فرسخ باشد و اگر آقای مخبر مدت سه ماه را بپذیرند مقصود حاصل

میشود و اما هم به آسودگی میتوانیم برای بدیم.

رئیس - آقای رفعت الدوله (اجازه)

رفعت الدوله - این مطالب مکرر در کمیسیون گفته شده از کتیرا تا بحال در طرح چیزی گرفته نشده و کمیسیون این قانون را اینطور نوشت که در سرحد یک مبلغی بپردازند و اینکه شاهزاده محمد هاشم میرزا فرمودند ممکن است صاحبان کتیرا در دهات باشند اینطور نیست برای اینکه در شهر هیچوقت مالیات نمی گرفته اند و مطمئن میدانند که کتیرا در شهر عمل نمی آید و در دهات عمل می آید و در آنجا تحصیلداران مالیه ده یک و یا ده دو پادیه سه را می گرفته اند و هیچ جواز هم بآنها داده نمیشود راجع به ماهی هم که آقای کارزانی فرمودند اگر ماهی ماه را تصویب کنیم و صاحبان کتیرا سه ماه مهلت بدیم کتیرای امسال بکلی مستهلك میشود برای اینکه از اول سرطان شروع باستخراج کتیرا میشود و آقایان نمایندگان اصفهان بغوی میدانند خود بنده هم از کرمان اطلاع دارم که از اول سرطان استخراج کتیرا شروع میشود و اگر بخواهیم ۳ ماه مهلت بدیم عایدات کتیرای امسال بکلی از ما خواهد رفت و این يك ماه را برای قرار دادیم که صاحبان کتیرا بفوریت برامای خود را که از سال گذشته باقی مانده است بدارد مالیه ارائه داده و جواز مجانی یافت دارند که در سرحد چیزی از آنها رفته نشود

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - از ادله که آقایان بیان کردند معلوم شد که بنده حق داشتم آن اعتراض را بنمایم در صورتی که بنده مقصودم اعتراض نبود بلکه مقصودم استیضاح بود آقای مخبر يك طریق توضیح دادند و آقای اقبال السلطان که از اعضاء کمیسیون هستند قسم دیگر توضیح دادند و در صورتی که از کمیسیون تا اینجا دو قسم توضیح داده شده امنای مالیه حق دارند هر کدام بمیل واراده خود این قانون را اجرا کنند آقای مخبر فرمودند مقصود کتیرا هائی است که در انبارها از سال گذشته باقی مانده و مالیات خود را پرداخته اند و آقای اقبال السلطان فرمودند اعم از اینکه مالیات پرداخته باشند یا نپرداخته باشند اگر چه بنده اساساً با این مالیات مخالفم سولی حالا که مجلس تصویب کرده است مطاع است و با سه ماه هم بنده مخالفم و با يك ماه موافقم ولی مقصودم این است توضیح بفرمایند که هر کس بمیل واراده خودش این ماده را تفسیر نکند

مخبر - بنده گمان می کنم آقای ارباب کیخسرو برض بنده توجه فرمودند باید روشن شوند بنده عرض کردم ممکن است

کتیراهای از سال گذشته در انبارها باشد که مالیات خود را پرداخته باشند و البته در ضمن آنها ممکن است کتیراهائی هم باشد که مالیات خود را نپرداخته باشند بایستی همیشه مذاکرات جلسات قبل را در نظر داشت و فهمید چرا کمیسیون ماده را تغییر میدهد و اگر مذاکرات جلسه قبل را طرف توجه قرار بدهند آنوقت مسئله اشکالی پیدا نمی کند در جلسه قبل مسأله کرده شد اشخاصی که مالیات کتیرای خودشان را پرداخته اند ممکن است ورقه در دست نداشته باشند و آنوقت مجدداً در سرحد از آن ها مالیات بگیرند والا اصل ماده را بورت کمیسیون اینطور بود (که صاحبان کتیرای موجوده که مالیات کتیرای خود را بترتیب سابق پرداخته اند) نظر بمذاکراتی که در مجلس شد این عبارت را برداشته اند برای این که اشکالاتی پیش نیاید و کسانی که مالیات خود را پرداخته اند مجدداً مجبوره تأدیه مالیات نشوند اینجا حالا مسئله دو مشکل پیدا می کند یکی اینکه اشخاصی که مالیات کتیرای خود را داده اند و دوباره در سرحدات مالیات ندهند و دیگر اینکه کسانی که مالیات خود را نپرداخته اند آنها که در موقع عبور از سرحد مالیات ندهند و از هیچ يك مطالبه نشده و چون مجلس قسمت اول را اهمیت میداد بامن واسطه گفتند برای اینکه يك تاجری که مالیات داده است دو دفعه مالیات ندهد بایستی از قسمت دوم صرف نظر کرد و تمام کتیراهائی که موجود است صاحبان آنها جواز بگیرند و در سرحد از آنها چیزی مطالبه نشود حالا اگر از طرف کمیسیون نظری در این ماده داده شده است نظر بتمایل مجلس و مذاکراتی بوده است که در جلسه قبل شده و اما در باب سه ماه بعقیده بنده کسانی که سه ماه را پیشنهاد کرده اند با اصل این مالیات مخالف هستند و مطابق عقیده خود این پیشنهاد را می نمایند

رئیس - آقای ارباب کیخسرو (اجازه)

ارباب کیخسرو - بنده عرض کردم چون اینجا دو قسم توضیح داده شد بهتر این است مجدداً توضیح بفرمایند تا ماده واضح باشد و بنده مخالف عقیده سابق خودم چیزی عرض نکردم

رئیس - مذاکرات را آقایان کافی نمایند

(جمع می گفتند کافی است)

رئیس - پیشنهادی رسیده است قرائت میشود

(بعضیون ذیل قرائت شد)

بنده پیشنهاد می نمایم که این ماده باین ترتیب نوشته شود
ماده سوم - صاحبان کتیرای موجوده

که مالیات خود را پرداخته اند در ظرف سه ماه الی آخر

محمد هاشم میرزا

رئیس - آقای محمد هاشم میرزا (اجازه)

محمد هاشم میرزا - ایرادی را که آقای طباطبائی فرمودند بنده وارد نمی دانم برای اینکه بعد از آنکه مافانوی گذاشتیم و قائل شدیم که صد پنج یا صد چهار بگیرند برای همه سالها همان را قائل هستیم دیگر بنده نمی فهمم چه تفاوتی باید گذاشت مابین کتیرای امسال با سال دیگر وقتی که ماصد چهار را قرار دادیم برای کتیرای امسال همان را قائل هستیم و برای کتیرای سال آینده هم همان را قائل مقصود از این ماده اینطور نیست فلسفه که این ماده دارد این است که وقتی کسی یکدفعه مالیات داده دیگر دو دفعه مالیات از او نگیرند و راعش این است که سند در دست داشته باشد و بپرد جواز بگیرد تا در سرحد از تأدیه گمرک معاف باشد والا اگر سند در دست نداشته باشد چهار مرتبه می تواند بگیرد بمن جواز بدهید که در سرحد معاف باشم پس علت اینکه این پیشنهاد را نمی پذیرند چیست؟ البته وقتی کتیرا بگمرک رفت گمرک بتکلیف قانونی خودش رفتار خواهد کرد و اگر من مالیات خود را پرداخته ام بروم جواز می گیرم و اگر نپرداخته ام و بدانم در سرحد از من خواهند گرفت دیگر خود را معطل نمی کنم بی جواز بروم بنظر من يك ماه کافی نیست و این ماده اسباب ضرر مردم است و بنده برای این کار سه ماه را زاید نمیدانم

مخبر - اینکه می فرمایند ما مابین کتیرای پارسال و امسال فرق می گذاریم ابتدا فرقی نیست مقصود این است مالیاتی که بطرز سابق پرداخته شده مجدداً مطالبه نشود و از سال آینده مطابق قانونی که از مجلس گذشته است پرداخته شود و اینکه می فرمایند چرا این پیشنهاد را نمی پذیرند عقیده خود بنده و بعضی اعضاء کمیسیون این بود که عبارت (هر کدام مالیات خود را پرداخته اند) نوشته شود ولی نظر بمذاکراتی که در مجلس شد و آقایان فرمودند چون در سال گذشته معمول نبوده است مالیات خودشان را در سرحد بدهند و کسانی که مالیات خود را بطریق سابق پرداخته اند ممکن است قبض در دست نداشته باشند باین جهت مجدداً گرفتار مالیات صد چهار شوند این بود که کمیسیون این عبارت را برداشت و اینطور نوشت و اینکه می فرمایند مدت سه ماه مثل این است که میخواهند اصلاً این ماده نباشد می فرمایند کسی که باید در سرحد گمرک بپردازد چرا خودش را معطل می کند بنده عرض می کنم خوب است درست توجه بفرمایند سابقاً جوازی که در سرحد

ارائه بدهد در کار نبود و يك صورت معینی هم ندارد و در نتیجه اسباب اشکال میشود که بصاحبان کتیرا بگویند آن قبض را ارائه بدهید بنابراین بهتر این است کتیرا های موجوده را بدارد مالیه معطل ارائه بدهید بنابراین بهتر این است کتیرا های موجوده را بدارد مالیه معطل ارائه داده و جواز دریافت نمایند و در سرحد ارائه بدهند در هر حال بنده نسبت بعقیده خودم در این پیشنهاد مخالفی ندارم و اگر مجلس رأی بدهد کمیسیون هم موافق است

رئیس - آقای حاج میرزا علی محمد (اجازه)

حاج میرزا محمد دولت آبادی - این ماده فقط راجع بکتیرا های موجوده است و از برای کتیراهای بعد حکمی نمی کند آقایانی که سه ماه پیشنهاد می کنند باید متذکر باشند که اگر سه ماه قرار دهند تا سه ماه دیگر کتیرا های تازه امسال خارج شده خواهد شد و در این مدت تمام میتوانند بروند و مجدداً جواز بگیرند اگر آقایان بفرمایند اشخاصی که قبض و سند دارند می توانند بروند جواز بگیرند و مابقی نمی توانند برای توضیح عرض بکنم معمول گرفتن مالیات این بوده است که دولت مباشرتاً بمحل می فرستاده است و از اشخاصی که متصدی اخذ کتیرا بوده اند مالیاتی می گرفته است و نظر بآزادی آن کتیرا در داخله و خارج هیچوقت شخص تاجر قبض مالیاتی را از آن شخص کتیرا بگیر نمی گرفته است هیچوقت همچو چیزی معمول نبوده چون در سرحد کسی مقرر آنها نبوده است و انکهی اشخاصی که این کتیرا را می گیرند ممکن است بنده تاجر بروشد پس باید آن قبض را ده قسمت کنند و هر قسمت آنرا بيك نفر بدهند کمیسیون بعد از اینکه دقت نظر در این کار کرد مجبور بود يك اغماض در این امر بکند زیرا همانطور که آقای مخبر اظهار کردند ممکن بود یا ضرر متوجه دولت بشود و یا متوجه ملت بشود ولی کمیسیون ترجیح داد که يك ضرر مختصر صد چهاری نسبت بکتیرا هائی که مالیات نداده اند بدولت وارد آورد تا اینکه تحمیل بمردم نشود و اشخاصی که مالیات صدی سی در محل پرداخته اند يك صد چهار هم در سرحد از آنها گرفته نشود این است تا مدتی که کتیرای موجوده بیرون نیامده و در ظرف این مدت يك اشخاصی که دارای کتیرا می باشد چه مالیات داده باشند چه نداده باشند چه قبض در دست داشته باشند چه نداشته باشند باید بروند جواز بگیرند ولی از کتیرا های امسال آنها بعد از این يك ماه بیرون بیایند از قرار صد چهار باید مالیات بگیرند

رئیس - آقای اقبال السلطان

(اجازه)

اقبال السلطان — گمان میکنم فرمایشات آقای طباطبائی و اظهارات آقای دولت آبادی شاهزاده محمد هاشم میرزا را قانع کرده باشد اگر قانع نشده باشند ممکن است بنده هم عرض کنم

محمد هاشم میرزا — خیر چون مدلول عرض بنده اینطور نبوده که فرمودند اگر اجازه می فرمایند توضیح بدهم.

رئیس — بیشتر از یک دفعه نمیشود توضیح داد پیشنهاد شاهزاده محمد هاشم میرزا قرائت می شود و رای نمی گیریم مجدداً قرائت شد

رئیس — رای می گیریم به قابل توجه بودن اصلاح آقای محمد هاشم میرزا آقایانی که قابل توجه می دانند قیام فرمایند.

عده قلیلی قیام نمودند
رئیس — قابل توجه نشد اصلاح آقای فتح الدوله قرائت میشود
(بعضیون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم صاحبان کتیرای موجود که مالیات خود را پرداخته اند در مدت یک ماه پس از نشر اعلان الی آخر فتح الدوله

رئیس — عین ماده است بضمیمه یک عبارت. آقای فتح الدوله
(اجازه)

فتح الدوله — بطوریکه آقای اقبال السلطان و مخبر محترم اظهار فرمودند معلوم میشود کتیرای موجود که الان هست بر دو قسم است یک قسمت کتیرای هائیکه مالیات داده اند و یک قسمت آن هائی است که مالیات نداده اند و بنده معتقدم صاحبان کتیرای هائی که مالیات خود را نداده اند مالیات خودشان را بدهند و اگر مدت را فرضاً سه ماه قرار میدادند بنده مخالف بودم برای اینکه کتیراهای امسال هم روی کتیراهای موجود می آمد و اسباب زحمت میشد پس بعقیده بنده همان مدت یک ماه کافی است فقط اضافه این کلمه را بنده معتقدم که صاحبان کتیرا آنهایکه مالیات خودشان را نپرداخته اند باید مثل سایرین مالیات خودشان را تأدیه کنند

رئیس — آقای مخبر در این باب چه می فرمایند

مخبر — کمیسیون قبول نمی کند
رئیس — رای می گیریم به اصلاح آقای فتح الدوله.

آقایانی که این اصلاح را قابل توجه میدانند قیام فرمایند
(عده قلیلی قیام نمودند)

رئیس — قابل توجه نشد پیشنهاد دیگری از آقای ناظم دفتر رسیده قرائت میشود.

(شرح ذیل قرائت شد)

در ماده سوم بنده پیشنهاد می کنم بر اینکه اینطور نوشته شود امنای مالیه از صاحبان کتیرا از تاریخ اعلان بهیچوجه مطالعه چیزی نکنند که مأمورین سرحدات در موقع خروج از سرحد مطالعه نمایند و اشخاصی که فعلاً مالیات خود را پرداخته و جواز در دست دارند مأمورین سرحدات آن جواز را مضمی دانسته و هر کس جواز ندارد اخذ نماید

رئیس — آقای ناظم دفتر
(اجازه)

ناظم دفتر — چون مقصود آقایان این است دومرتبه مالیات داده نشود از این جهت عرض می کنم هر کس جواز در دست دارد باید آن جواز را مضمی دارند و هر کس جواز در دست ندارد صد چهار را باید از او بگیرند.

اقبال السلطان — راجع باین ماده دو سه مرتبه پیشنهاد شده یکی اینکه کتیرای هائی که مالیات داده اند از کمربت معاف باشد و جواب هم داده شد چون در جلسه قبل ماده اینطور بوده که از کتیرای هائی که مالیات داده اند مالیات دوباره گرفته نشود. اینجا اعتراض شد که اشخاصی که مالیات خود را پرداخته اند سندی در دست ندارند از کجا میشود تشخیص داد کدام مالیات خود را پرداخته اند و کدام نپرداخته اند و با وجود اینکه خودشان در جلسه قبل اظهار کرده اند که معلوم نیست کدام یک مالیات داده اند و کدام نداده اند مهذا باز امروز همان مسئله را پیشنهاد کرده اند در صورتی که برای اینکه رفع هر نوع اشکالی بشود در اینجا نوشته شد کلیه کتیراهای موجود در ظرف این یک ماه حق دارند بروند جواز بگیرند راجع به سه ماه هم که جواب گفته شد که اگر مدت را سه ماه قرار دهند تمام کتیرای امسال بدون پرداخت مالیات از سرحد خارج خواهد شد بنا بر این گمان نمی کنم دیگر محتاج باشد این مطالب مذاکره شود.

رئیس — آقای مستشار السلطنه عضو کمیسیون هستند

مستشار السلطنه — خیر
رئیس — رای کمیسیون چیست؟

مخبر — کمیسیون قبول نمی کند
رئیس — رای می گیریم به قابل توجه بودن پیشنهاد آقای ناظم دفتر آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه میدانند قیام فرمایند.

(چند نفری قیام نمودند)
رئیس — قابل توجه نشد رای می گیریم بماده سوم به ترتیبی که کمیسیون پیشنهاد کرد قرائت میشود بعد رای می گیریم.

(مجدداً شرح فوق قرائت شد)

رئیس — رای می گیریم آقایانی که ماده سوم را تصویب می کنند قیام فرمایند
(عده کثیری قیام نمودند)

رئیس — تصویب شده ماده چهارم قرائت میشود

(بعضیون ذیل قرائت شد)
وزیر مالیه مأمور اجرای این قانون بوده باید در ظرف مدت دهر روز از تاریخ تصویب مواد آنرا در تمام ایالات و ولایات و نیز هر جا که دارای محصول کتیرا باشد اعلان نماید

رئیس — آقای ارباب کیخسرو
(اجازه)

ارباب کیخسرو — چون مأمور اجرای این قانون وزیر مالیه اند لذا بنده از آقای وزیر مالیه سؤال می کنم آیا این شرحی را که در این ماده نوشته شده عملی میدانند و آیا ممکن است پس از ده روز بعد از تصویب در تمام نقاط مملکت این قانون را بموقع اجرا گذارند یا نه؟
رئیس — لفظ اعلان نوشته شده است نه اجرا.

ارباب کیخسرو — بلی میدانم اعلان است ولی سؤال می کنم با اینکه نوشته اند در هر جایی که دارای محصول کتیرا باشد ولو در جبال دور دست از شهرها با فقدان وسائل ممکن است در ظرف این مدت اعلان نمایند.

وزیر مالیه — بنده اطمینان دارم که بعد از ده روز این قانون بوزارت مالیه نخواهد رسید بجهت اینکه تا از این مجلس بگذرد و صورت قانونی پیدا کند و بعد به هیئت وزراء بیاید و با مضامین لازم برسد و بعد بوزارت مالیه بیاید و بدوائر وزارت مالیه ابلاغ شود طی این مراحل مسلماً بیش از ده روز طول خواهد کشید و بنابراین غیر ممکن است در روز یازدهم بکلیه نقاط اعلان شود پس خوب است ده روز دیگر بموعد اضافه شود که مجموعاً بیست روز بشود تا در ظرف این مدت وزارت مالیه که مأمور اجرای این قانون است وسائل اعلان را بوسیله پست و تلگراف یا وسائل دیگری مهیا کند و تمام نقاط مملکت را اعلان کند فرض این است از امروز تا ده روز دیگر برای وزارت مالیه غیر ممکن است وسائل اعلان بتمام نقاط رافراهم آورد زیرا هیچ وسیله برای این کار مهیا نیست و بنده از آقای مخبر تقاضا میکنم مدت را بیست روز قبول کند تا بتوان وسائل اعلان را آماده کرد.

مخبر — بنده تصور میکنم این اشکالی که آقای ارباب فرمودند و آقای وزیر مالیه هم در تأیید اظهار ایشان تقاضای بیست روز کردند بالاخره همانطوری خواهد شد که پیشنهاد شده و از طرف مجلس

رشد برای اینکه اگر ما فرجه و مدت را بیست روز قرار دهیم که وزارت مالیه وسائل اعلان را تهیه کند و بعد از بیست روز حتی تا یک سال بعد اعلان کنند معنی ندارد و بالاخره اگر بنا است امسال ترتیبی در این کار داده شود بعقیده بنده باید اعلان و مدت آن معین باشد و اساساً محتاج نیست که این اعلان عبارت از اوراق چاپی باشد و در همه جا منتشر شود در بعضی جا ها که بازار خرید و فروش کتیرا است ممکن است مأمور مالیه آنجا فوراً دو ورقه چاپی سواد ابلاغ وزارت مالیه را بدرب یک کاروانسرای چسبانده و تجار اطلاع پیدا کنند و همین طور در جا هایی که اشخاص کتیرا گیر یا طرف مبادله کتیرا هستند فوراً مسوق می شوند و از مراتب آگاهی حاصل می نمایند و فرضاً اگر ده روز ممکن نیست ممکن است موعد را یازده روز قرارداد ولی بطوریکه آقای وزیر مالیه می فرمایند اگر بیست روز را برای شروع اعلان قرار دهیم و از آن طرف هم مدت اعلان معلوم نباشد بعقیده بنده ماده سابق هیچ معنی نخواهد داشت.

رئیس — آقای حاج میرزا علی محمد دولت آبادی

(اجازه)
حاج میرزا علی محمد دولت آبادی — با ماده موافقم اگر مخالفی است اظهارات خود را بکنند تا بعد بنده عرایض خود را عرض کنم

رئیس — آقای اقبال السلطان

(اجازه)
اقبال السلطان — بنده موافقم
رئیس — آقای ارباب کیخسرو
(اجازه)

ارباب کیخسرو — نظر باینکه مأمور اجرای این قانون آقای وزیر مالیه بودند و بنده از ایشان سؤال کردم آیا اجرای این مسئله در این مدت عملی است یا نه؟ خود ایشان هم تأیید فرمودند که اجرای این قانون در این مدت قلیل غیر ممکن بنظر می آید بنا بر این ترتیب بنده نمی دانم رای ما چه نحو خواهد بود مقصود این است اگر مجلس به چیزی می رای دهد قابل اجرا باشد و اگر قابل اجرا نباشد سکت به رای مجلس وارد می شود و در صورت هم که مدت را همان بیست روز که مذاکره شد قرار دهند باز بنده عرض میکنم این عبارت را باید از این ماده حذف کنند تا عملی باشد (و نیز هر جا که دارای محصول کتیرا باشد) و چون بنظر بنده این عبارت عملی نیست خوب است آنرا حذف نمایند

رئیس — آقای حاج میرزا علی محمد
(اجازه)

حاج میرزا علی محمد — اعلانانی که وزارت مالیه در این موضوع می کند

باید سه چیز را بمردم بفهماند و سه منظور در آن ملاحظه شود یکی اینکه آن مالیات صدسی را مطابق معمول سابق مردم نباید پیردازند این مسئله را وزارت مالیه بتواند در ظرف سه روز به تمام عمالش تلگراف کند که متمرکز حال مردم نشوند ولی عمده مطلب راجع به قسمت دوم است که باید بموقع اجرا گذارده شود راجع به ماده اول که اخذ در سرحد باشد اگر مدتش ده روز یا پنج روز زیادتر باشد اهمیت ندارد بواسطه اینکه در کثیرا های سال آینده در سرحد باید بگیرند والا آنهایی که موجود است بموجب این ماده حق ندارند مالیاتی از آنها دریافت کنند یک قسمت هم راجع به ماده سوم است و اگر درست ملاحظه فرمائید برای تهیه اعلان ده روز قرار داده اند و برای اجرای آن تمام نقاط مملکت پس از اعلان یک ماه مدت قرار داده اند که پس از انقضای این مدت باید صاحبان کثیرا مالیات خود را بدهند و اینکه آقای ارباب کیخسرو می فرمایند بایستی آن جمله آخر برداشته شود با آن قسمت بنده موافق نیستم زیرا افزایش ایالات و ولایات نقاط کوچک دیگری مانند قصاب و غیره هم هست که کثیرا که هستند و از طرف دولت برای اخذ مالیات در آنجا هم میروند و دولت باید بامورین خود که غیر از مامورین ایالات و ولایات هستند اطلاع بدهد که نباید مالیات سابق صدسی گرفته شود و اگر این مطالب قید نشود آنوقت یک قسمت از کثیرا های امسال را از قرار صدسی خواهند گرفت پس هر چه زودتر در ظرف ده روز دولت باید بمال خودش مراتب را اطلاع دهد و اگر یک روز مدت آن زیادتر باشد اسباب زحمت خواهد شد و اینکه می فرمایند باقی نقاط چگونه می شود اطلاع داد کسی نگفته است بروند در کوهستانها اطلاع بدهند بامورین که در بلاد هستند اخطار میکنند که مالیات را از این بیه صدسی بگیرند

وزیر مالیه - اگر مفهوم فرما - بشات آقای دولت آبادی در این ماده بود هیچ عیبی نداشت ولی این ماده می نویسد در هر یک از نقاط که دارای محصول کثیرا باشد حالا بنده توضیحا عرض میکنم می فرمایند در ظرف سه روز ممکن است این تلگراف بتمام نقاط ولایات مخابره شود بنده عرض میکنم این سه روز سه روز آقای دیگری هم دارد اولاً سه روز طول دارد که این لایحه از مجلس به هیئت دولت برسد بماده روز طول دارد از هیئت وزراء بوزارت مالیه برسد سه روز هم بطوریکه فرمودند طول دارد که از طرف وزارت مالیه به بعضی ایالات و اعلان و اخطار شود سه روز هم لازم است که مامورین مالیه به مباشرین دستور بدهند این می شود دوازده روز بلی فرمایش سرکار صحیح است اما

قانون باید طوری جامع الاطراف باشد که تمام دقایق در آن ملاحظه شود و اگر مسا موافق این ماده بخواهیم رفتار کنیم باید در تمام نقاط کوهستانی هم از حالا تاده روز دیگر اعلان کنیم پس عبارت را خوبست طوری ترتیب دهیم که دولت هم بتواند با آن موافقت کند ولی به ترتیبی که فرمودید اگر مدت را ده روز قرار دهیم غیر ممکن است و ده روز شاید همین قدر کفایت کند که اعلان تازه از مرکز بولایات برسد فرضاً این اعلان بوسائل روزنامه بعمل آید باز کمتر از بیست روز نمی شود مدت برای او معین کرد در هر حال برای اجرای آن کمتر از بیست روز مشکل است

رئیس - از این دوازده روز که حساب فرمودید شش روزش را ممکن است بنده تخفیف بدهم و تا نیم ساعت دیگر بنده قانون را امضاء کرده و چون آقای وزیر مالیه اینجا تشریف دارند خودشان حامل آن به هیئت وزراء بشوند و در آنجا خواهند گفت همچو قانونی از مجلس گذشته و بمن داده اند و همین امروز عصر بولایات ابلاغ کنند

وزیر مالیه - از اینکه این قانون را استثنائاً آقای رئیس بقدرت توسط بنده به هیئت وزراء ابلاغ می فرمایند تشکر می کنم و بنده هم ده روز قبول می کنم

رئیس - پیشنهادی است از طرف آقای حاج شیخ اسدالله رسیده قرائت می شود

(بمضمون ذیل قرائت شد)
بنده پیشنهاد می کنم که ماده چهارم اینطور نوشته شود وزیر مالیه مأمور اجرای این قانون بوده و در ظرف یک ماه از تاریخ تکمیل این قانون مواد آن را الخ

رئیس - توضیح بدهید
(بعضی از نمایندگان گفتند آقای وزیر مالیه ده روز را قبول کردند)
(صدای همه)

رئیس - (خطاب بحاج شیخ اسدالله)
مطلبی دارید بفرمائید

حاج شیخ اسدالله - در تحت فشار و همه بنده تکلیف خود را نمی دانم و متحیرم چه بگویم بعضی از آقایان میفرمایند قبول کردند و چه شد و چه شد

رئیس - اگر توضیحی دارید بفرمائید بفرمایش آقایان کار نداشته باشید

حاج شیخ اسدالله - نظر بنده این بود قوانین مملکتی و قوانینی که از مجلس می گذرد باید مطابق قانون اساسی باشد و رسمیت قوانین علاوه بر گذشتن از مجلس یک چیز های دیگری هم لازم دارد بنده زیادتر از این نمی خواهم توضیحی بدهم فقط بنده پیشنهاد می کنم مطابق قانون اساسی بمذاکرت تکمیل و رسمیت قانون مدت اعلان معین شود البته آقای مخبر و آقای

وزیر مالیه هم مقصود بنده را درک و تصدیق می فرمایند حالا اگر یک ماه را زیاد می دانند ممکن است ده یا نوزده روز معین کنند در هر صورت بآن کاری ندارم و بسته به نظر خودشان است

رئیس - آقای سلطان العلماء (اجازه)

سلطان العلماء - برای تذکر خاطر شریف آقای حاج شیخ اسدالله و سایر نمایندگان محترم به عرض میرسانم اینکه آقای فرمودند قانون باید مراحل قانونی خود را طی کند این مرحله که محل نظر مبارک است بنظر اعضاء کمیسیون هم آمده و بهمین جهت نوشته (از تاریخ تصویب) یعنی وقتی قانونیت پیدا کرد بعد از ده روز آقای وزیر مالیه بتمام نقاط اعلان کند و از آن طرف هم باید خاطر آقای حاج شیخ اسدالله و سایر آقایان محترم را تذکر بدهم اگر در مدت تأخیر شود امسال دیگر بعد از آنکه این قانون از مجلس شورای ملی بگذرد دیگر ملت چیزی بدست نمی دهد و صدسی را هم مامورین و امثال مالیه بامحرمانه باطلی خواهند گرفت و در نتیجه یک ضرر صدسی برای ملت و یک ضرر صد چهار بدولت متوجه می گردد این است که بنده در کمیسیون قوانین مالیه عضویت دارم عرض می کنم نهایت دقت در در این قانون شده و خوب است آقایان زیادتر از این ایراد نفرمایند البته اساس تمام قوانین عالم هم بکفایتی بر تسامح و تحمل است وقتی در قوانین شرعی هم این مسئله حکم فرما است مثلاً در مسئله طهارت و نجاسات هر چه شریف طهارت صحیح واقعی را نفهسته است بلکه بطهارت ظاهری اکتفا فرمود و اگر غیر از این بود ما همیشه دچار مضطورات بودیم پس چنانچه عرض کردم یک قدری تسامح در امورات لازم و جائز است در آنجا هم بایستی با مسامحه نمود که یک قدری ضرر بدولت وارد شود یا مسامحه نمود که یک قدری ضرر بدولت وارد شود و برای اینکه کار به جریان بیفتد نسبت به جزئی ضرری که بر دولت وارد می شود مسامحه شد که کار به جریان خودش بیفتد لذا بنده در این باب دیگر چیزی عرض نمی کنم و مذاکرات را هم کافی می دانم

رئیس - (خطاب بمخبر) عقیده کمیسیون چیست ؟

مخبر - کمیسیون نمی تواند این پیشنهاد را قبول کند

رئیس - (خطاب بحاج شیخ اسدالله)
می خواهید پیشنهاد خود را پس بکشید ؟

حاج شیخ اسدالله - می خواهم توضیح بدهم

رئیس - دیگر نمی توانید توضیح بدهید

حاج شیخ اسدالله - همیشه می خواستم تذکر بدهم که مجلس نمی تواند

بر خلاف قانون اساسی رأی بدهد و باز تذکر بدهم که باید قانون بامضاء و تصدیق اعلیحضرت همایونی برسد و بموجب قانون اساسی با اعلیحضرت باید تلگراف شود و آقایان باید بدانند رأی را که می دهند باید مطابق قانون اساسی و قابل اجرا باشد و تعجب می کنم چرا آقای مخبر پیشنهاد بنده را قبول نکردند و این فرمایش را فرمودند

مخبر - بنده تعجب می کنم جنابعالی چرا اینطور حرف میزنید ؟

رئیس - رأی می کشیم به پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند (دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشده ماده چهارم قرائت می شود و رأی می گیریم (مجدداً قرائت شد)

رئیس - تصویب شد مذاکرات در کلیات قانون است در کلیات مخالفی هست یا خیر ؟

حائری زاده - بنده مخالفم
رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - حالا که آقای وزیر مالیه تشریف آورده اند بنده میخواستم اولاً از ایشان سؤال کنم آیا بعقیده سابق خود که در مجلس اظهار می داشتند حالا هم باقی هستند یا اینکه در این موقع که عضو دولت شده اند تغییر عقیده داده اند ثانیاً در موضوع ماده دوم که بنده پیشنهاد کردم چیزی از کار گرها محصول کثیرا را جمع آوری میکنند گرفته نشود و از طرف دولت و مالکین بعنوان حق المرتفع تعمیلی بر آنها نشود و مورد حمله آقایان شدم لازم می دانم حالا هم اشاره از آن بکنم ما آمده ایم و یک ماده قانون اسلام را سیر کرده و سایر مواد آن را بکلی مسکوت نه می گذاریم اگر قانون اسلام را کاملاً اجرا میکردیم ابتدا بدهتی امروزه نمی افتادیم حالا که صحت تعجیر شد لازم است عرض کنم که تعجیر دارای شرایطی است مملکت ایران از آن مالکی است که قشون اسلام او را فتح کرد و بموجب قانون اسلام نمی تواند کسی اراضی را تملک و تصاحب کند و کوهها و صحرا ها را بعنوان مختلفه تعجیر گردد و کارگران را منع کند که در آنجا ها کار نکنند با استفاده از گیاه صحرا نمایند این مسئله مخالف با اصول قانون اسلام است و بموجب قانون اسلام ملاکون نمی توانند باین عنوان به کار گرها تعجیل کنند با آن ها را از استفاده از صحاری و برای باز دارند و چنانکه عرض کردم ملت ایران مملکتی است که قشون اسلام او را فتح کرد بنا بر این فرقی مابین اراضی مفتوحة العنوة و اراضی که بمصالحه واکذار

بر خلاف قانون اساسی رأی بدهد و باز تذکر بدهم که باید قانون بامضاء و تصدیق اعلیحضرت همایونی برسد و بموجب قانون اساسی با اعلیحضرت باید تلگراف شود و آقایان باید بدانند رأی را که می دهند باید مطابق قانون اساسی و قابل اجرا باشد و تعجب می کنم چرا آقای مخبر پیشنهاد بنده را قبول نکردند و این فرمایش را فرمودند

مخبر - بنده تعجب می کنم جنابعالی چرا اینطور حرف میزنید ؟

رئیس - رأی می کشیم به پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند (دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشده ماده چهارم قرائت می شود و رأی می گیریم (مجدداً قرائت شد)

رئیس - تصویب شد مذاکرات در کلیات قانون است در کلیات مخالفی هست یا خیر ؟

حائری زاده - بنده مخالفم
رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - حالا که آقای وزیر مالیه تشریف آورده اند بنده میخواستم اولاً از ایشان سؤال کنم آیا بعقیده سابق خود که در مجلس اظهار می داشتند حالا هم باقی هستند یا اینکه در این موقع که عضو دولت شده اند تغییر عقیده داده اند ثانیاً در موضوع ماده دوم که بنده پیشنهاد کردم چیزی از کار گرها محصول کثیرا را جمع آوری میکنند گرفته نشود و از طرف دولت و مالکین بعنوان حق المرتفع تعمیلی بر آنها نشود و مورد حمله آقایان شدم لازم می دانم حالا هم اشاره از آن بکنم ما آمده ایم و یک ماده قانون اسلام را سیر کرده و سایر مواد آن را بکلی مسکوت نه می گذاریم اگر قانون اسلام را کاملاً اجرا میکردیم ابتدا بدهتی امروزه نمی افتادیم حالا که صحت تعجیر شد لازم است عرض کنم که تعجیر دارای شرایطی است مملکت ایران از آن مالکی است که قشون اسلام او را فتح کرد و بموجب قانون اسلام نمی تواند کسی اراضی را تملک و تصاحب کند و کوهها و صحرا ها را بعنوان مختلفه تعجیر گردد و کارگران را منع کند که در آنجا ها کار نکنند با استفاده از گیاه صحرا نمایند این مسئله مخالف با اصول قانون اسلام است و بموجب قانون اسلام ملاکون نمی توانند باین عنوان به کار گرها تعجیل کنند با آن ها را از استفاده از صحاری و برای باز دارند و چنانکه عرض کردم ملت ایران مملکتی است که قشون اسلام او را فتح کرد بنا بر این فرقی مابین اراضی مفتوحة العنوة و اراضی که بمصالحه واکذار

بر خلاف قانون اساسی رأی بدهد و باز تذکر بدهم که باید قانون بامضاء و تصدیق اعلیحضرت همایونی برسد و بموجب قانون اساسی با اعلیحضرت باید تلگراف شود و آقایان باید بدانند رأی را که می دهند باید مطابق قانون اساسی و قابل اجرا باشد و تعجب می کنم چرا آقای مخبر پیشنهاد بنده را قبول نکردند و این فرمایش را فرمودند

مخبر - بنده تعجب می کنم جنابعالی چرا اینطور حرف میزنید ؟

رئیس - رأی می کشیم به پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند (دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشده ماده چهارم قرائت می شود و رأی می گیریم (مجدداً قرائت شد)

رئیس - تصویب شد مذاکرات در کلیات قانون است در کلیات مخالفی هست یا خیر ؟

حائری زاده - بنده مخالفم
رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - حالا که آقای وزیر مالیه تشریف آورده اند بنده میخواستم اولاً از ایشان سؤال کنم آیا بعقیده سابق خود که در مجلس اظهار می داشتند حالا هم باقی هستند یا اینکه در این موقع که عضو دولت شده اند تغییر عقیده داده اند ثانیاً در موضوع ماده دوم که بنده پیشنهاد کردم چیزی از کار گرها محصول کثیرا را جمع آوری میکنند گرفته نشود و از طرف دولت و مالکین بعنوان حق المرتفع تعمیلی بر آنها نشود و مورد حمله آقایان شدم لازم می دانم حالا هم اشاره از آن بکنم ما آمده ایم و یک ماده قانون اسلام را سیر کرده و سایر مواد آن را بکلی مسکوت نه می گذاریم اگر قانون اسلام را کاملاً اجرا میکردیم ابتدا بدهتی امروزه نمی افتادیم حالا که صحت تعجیر شد لازم است عرض کنم که تعجیر دارای شرایطی است مملکت ایران از آن مالکی است که قشون اسلام او را فتح کرد و بموجب قانون اسلام نمی تواند کسی اراضی را تملک و تصاحب کند و کوهها و صحرا ها را بعنوان مختلفه تعجیر گردد و کارگران را منع کند که در آنجا ها کار نکنند با استفاده از گیاه صحرا نمایند این مسئله مخالف با اصول قانون اسلام است و بموجب قانون اسلام ملاکون نمی توانند باین عنوان به کار گرها تعجیل کنند با آن ها را از استفاده از صحاری و برای باز دارند و چنانکه عرض کردم ملت ایران مملکتی است که قشون اسلام او را فتح کرد بنا بر این فرقی مابین اراضی مفتوحة العنوة و اراضی که بمصالحه واکذار

بر خلاف قانون اساسی رأی بدهد و باز تذکر بدهم که باید قانون بامضاء و تصدیق اعلیحضرت همایونی برسد و بموجب قانون اساسی با اعلیحضرت باید تلگراف شود و آقایان باید بدانند رأی را که می دهند باید مطابق قانون اساسی و قابل اجرا باشد و تعجب می کنم چرا آقای مخبر پیشنهاد بنده را قبول نکردند و این فرمایش را فرمودند

مخبر - بنده تعجب می کنم جنابعالی چرا اینطور حرف میزنید ؟

رئیس - رأی می کشیم به پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند (دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشده ماده چهارم قرائت می شود و رأی می گیریم (مجدداً قرائت شد)

رئیس - تصویب شد مذاکرات در کلیات قانون است در کلیات مخالفی هست یا خیر ؟

حائری زاده - بنده مخالفم
رئیس - آقای حائری زاده (اجازه)

حائری زاده - حالا که آقای وزیر مالیه تشریف آورده اند بنده میخواستم اولاً از ایشان سؤال کنم آیا بعقیده سابق خود که در مجلس اظهار می داشتند حالا هم باقی هستند یا اینکه در این موقع که عضو دولت شده اند تغییر عقیده داده اند ثانیاً در موضوع ماده دوم که بنده پیشنهاد کردم چیزی از کار گرها محصول کثیرا را جمع آوری میکنند گرفته نشود و از طرف دولت و مالکین بعنوان حق المرتفع تعمیلی بر آنها نشود و مورد حمله آقایان شدم لازم می دانم حالا هم اشاره از آن بکنم ما آمده ایم و یک ماده قانون اسلام را سیر کرده و سایر مواد آن را بکلی مسکوت نه می گذاریم اگر قانون اسلام را کاملاً اجرا میکردیم ابتدا بدهتی امروزه نمی افتادیم حالا که صحت تعجیر شد لازم است عرض کنم که تعجیر دارای شرایطی است مملکت ایران از آن مالکی است که قشون اسلام او را فتح کرد و بموجب قانون اسلام نمی تواند کسی اراضی را تملک و تصاحب کند و کوهها و صحرا ها را بعنوان مختلفه تعجیر گردد و کارگران را منع کند که در آنجا ها کار نکنند با استفاده از گیاه صحرا نمایند این مسئله مخالف با اصول قانون اسلام است و بموجب قانون اسلام ملاکون نمی توانند باین عنوان به کار گرها تعجیل کنند با آن ها را از استفاده از صحاری و برای باز دارند و چنانکه عرض کردم ملت ایران مملکتی است که قشون اسلام او را فتح کرد بنا بر این فرقی مابین اراضی مفتوحة العنوة و اراضی که بمصالحه واکذار

بر خلاف قانون اساسی رأی بدهد و باز تذکر بدهم که باید قانون بامضاء و تصدیق اعلیحضرت همایونی برسد و بموجب قانون اساسی با اعلیحضرت باید تلگراف شود و آقایان باید بدانند رأی را که می دهند باید مطابق قانون اساسی و قابل اجرا باشد و تعجب می کنم چرا آقای مخبر پیشنهاد بنده را قبول نکردند و این فرمایش را فرمودند

مخبر - بنده تعجب می کنم جنابعالی چرا اینطور حرف میزنید ؟

رئیس - رأی می کشیم به پیشنهاد آقای حاج شیخ اسدالله آقایانی که این پیشنهاد را قابل توجه می دانند قیام فرمایند (دو سه نفر قیام نمودند)

رئیس - قابل توجه نشده ماده چهارم قرائت می شود و رأی می گیریم (مجدداً قرائت شد)